СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 16 ТРАВНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 20 VOL. CX FRIDAY, MAY 16, 2003 No. 20

„Паперова" демократія

Олександер Бураковський

Розмовляючи з Сергієм Головатим, іноді мені здавалося, що це було вчора: перші рухівські зібрання в Спілці письменників України в Києві впродовж 1989 року, а іноді – ніби минуло вже 100 років. Ми познайомилися на цих зібраннях і разом захоплено працювали в Центральному проводі Руху, доки його в 1993 році не перетворили в політичну партію. Сергій майже не змінився: такий же стрункий, емоційний, безкомпромісний у головному, але набагато врівноваженіший, не такий нестримний, яким був колись. Ми всі тоді були бурхливими згустками енергії. Любов до України і бажання змінити життя людей на краще стояли понад усе. Але це не була ейфорія, а скоріше – спресована роками радянського лицемірства, та все ще жива Надія на нормальне людське життя для всіх громадян. Рух умить, вибухово, став найпопулярнішою громадською організацією в Україні.

І ще нас з'єднала перша відверто антирухівська акція КПРС, коли у відповідь на антипартійний „Лист 22-ох" (газета „Літературна Україна", 8 березня 1990 року), вже 30 березня всі центральні газети СРСР, від „Правди" до „Вечірнього Києва", надрукували постанову комісії Партконтролю при ЦК КПУ і Пленуму ЦК про звільнення трьох лідерів НРУ „за сепаратистські устремлення, огульні наклепи на КПРС, дії, спрямовані на створення нової партії, альтернативної КПРС".

Чому КПРС обрала з 22 підписантів С. Головатого, В. Дончика і мене, можна лише здогадуватися. Але вже на другий день почалася ланцюгова реакція: по всій країні почався масовий вихід людей з КПРС. Сотні тисяч вийшли з партії. Така була реакція на цю постанову Пленуму ЦК.

З тих пір С.Головатий вже чотири рази обирається народним депутатом. Був в 1995-97 роках міністром юстиції України, членом різних комітетів і груп Парляментської асамблеї Европи, очолював і продовжує очолювати декілька фондів, юридичних структур і т. п.

Його сучасне перебування в Америці пов'язане з виконанням творчої праці – як Фулбрайтівського стипендіата при Правничій школі Єйльського університету. І його запросили 10 травня до Нью-Йорку, в НТШ-А, запропонувавши виступити з доповіддю на тему „Україна між Европою і Америкою". Тема, як сказав Сергій, дещо здивувала його, якщо врахувати останні події в Іраку і реакцію України на ці події. Бо справа в тому, що України й близько нема між США і старою Европою – вона, на жаль, знаходиться десь між Европою й Азією і є ближчою до середньоазійських країн.

Але не про це була наша розмова з С.Головатим, хоч ми і торкалися проблем зовнішньої політики України. Ми говорили про Рух, сучасний внутрішній соціяльно-політичний стан держави. Про опозицію, українське суспільство, правові проблеми, бачення найближчого майбутнього тощо.

Отже, Сергій Головатий.

– Сергію, що привело Вас до Америки, чим безпосередньо займаєтеся?

– Я в Йельському университеті з вересня минулого року. Маю програму і посаду на повний академічний рік. Працюю над книжкою і вивчаю проблеми верховенства права: звідки це взялося, що означає, як його розуміють на Заході. Бо це – еле-

(Закінчення на стор. 5)

Нелегкі завдання адміністрації Іраку

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – До щоденних клопотів, пов'язаних з повоєнною відбудовою Іраку, які вже стали тут звичною справою додаються також непередбачені. Останній приклад: 14 травня знайдено масові поховання замордованих понад 3, 000 шиїтських громадян Іраку поблизу місцевости Магавілі, що лежить 50 миль на південь від Багдаду. Це була помста Садама Гусейна за те, що в лютому і березні 1991 року шиїти на півдні країни повстали проти його кривавого режиму. Телевізія у своїх репортажах зблизька показала переживання сотень рідних, яким дозволено забирати тлінні останки зібраних в окремих пластичних мішках розпізнаних жертв – і ця трагічна картина особливо яскраво свідчить на користь Президента Джорджа Буша, який однією з причин усунення від влади в Іраку С. Гусейна вважав наругу садамівського режиму над власним народом. Все більше і все страшніші факти свідчать, що С. Гусейн не був тільки загрозою для миру реґіону чи західніх держав, але й для самого Іраку.

Щоб запобігти небажаним ситуаціям, а зокрема зростаючому невдоволенню іракців, які не схвалювали керівництва Садама Гусейна, 7 травня названо нового цивільного адміністратора – ним став призначений Президентом Джорджем Бушом колишній дипломат Пол Бремер. Йому доручено формування тимчасового уряду Іраку. Він замінив на цьому становищі колишнього генерала Джея Ґарнера. Завдання нового адміністратора не є легкими, але ж Дж. Буш назвав П. Бремера людиною, яка перетворює задуми на дійсність.

Призначення Пола Бремера цивільним адміністратором Іраку розглядають як результат запеклої боротьби за вплив на політику Іраку між Державним департаментом США і Пентаґоном. Колишній службовець Державного департаменту П. Бремер матиме вищі повноваженнями, ніж теперішній керівник відбудови Іраку генерал Джей Ґарнер.

П. Бремер все одно підлягатиме Пентаґонові, але його призначення розглядатимуть як значну перемогу Державного департаменту.

Новий американський адміністратор в Іраку Пол Бремер прибув 12 травня до південного міста Басри, в межах дальших зусиль перебрати контролю над відновленням стабільности в країні. Крім того, взято до уваги попередження, що зростаюча сваволя і неспроможність наладнання громадського ладу є саме тими чинниками, що паралізують намагання відбудови Іраку. П. Бремер – колишній дипломат і працівник антитерористичного відомства – сказав, що він з задово-

(Закінчення на стор. 3)

Красуня Всесвіту допомагає хворим на СНІД дітям в Україні

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Український Освітньо-Культурний Центр (УОКЦ) влаштував 2–4 травня ряд надзвичайних подій для усвідомлення громади про небезпечне поширення в Україні СНІД-у. Відбулася лікарська конференція й інші акції з участю Красуні Всесвіту (Miss Universe) Юстини Пасек, яка взяла своїм обов'язком допомогу потерпілим від СНІД-у по всьому світу. В подіях брали участь також владики Українських Церков та представники від різних країн.

Події почалися 2 травня, коли на високому будинку Електричної компанії Філядельфії був висвітлений напис: „Philadelphia Welcomes Miss Universe to Ukrainian AIDS Awareness Weekend".

В рамках подій – радіоінтерв'ю Наталки Фірко з д-ром Андрієм Чумою на тему „СНІД в Україні"; в суботу, 3 травня, в приміщеннях УОКЦентру – медична конференція про СНІД в Україні; традиційний привіт Красуні Всесвіту хлібом і сіллю; прийняття та відкриття виставки фотографій сиріт в Україні д-ра Роксоляни Тимяк-Лончини; урочистий бенкет, в неділю, 4 травня, в храмі Непорочного Зачаття – Архиєрейська Служба Божа; пресова конференція.

Медичну конференцію організував УОКЦентр разом з Українським Лікарським Товариством Пенсильванії. Було поінформовано громаду про становище в Україні, зокрема про бездомних дітей-сиріт, які хворіють СНІД-ом, як і про багато інших аспектів цієї хвороби.

Конференцію відкрив Борис Захарчук, президент УОКЦ. Свічку в пам'ять хворих і померлих дітей засвітили 8-річний Борис Хабурський та 7-річна Аля Чума. Від Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) д-р Василь Саляк привітав учасників конференції.

Першою доповідала д-р медицини Роксоляна Горбова з Вашінгтону, голова конференції, представивши загальні інформації про СНІД. Висту-

(Закінчення на стор. 12)

Красуню Всесвіту вітає президент УКОЦ Борис Захарчук

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Міжнародна конференція ООН з питань Близького Сходу

КИЇВ. – 13 травня почалася міжнародна конференція з питань врегулювання палестинсько-ізраїльської кризи. Захід організували ООН та український уряд. Серед учасників конференції – дипломати, політологи, експерти з питань Близького Сходу з понад 60 держав. Відкриваючи конференцію, міністер закордонних справ України Анатолій Зленко зачитав послання Леоніда Кучми, в якому Президент України привітав відновлення переговорного процесу між Ізраїлем і Палестинською автономією згідно з пляном „road map" (дорожня карта), який підготували ООН, Евросоюз, США і Росія. А. Зленко наголосив, що Україна виступає проти тероризму як тиску для вирішення будь-яких проблем, і сподівається, що ізраїльська та палестинська сторона вийдуть зі замкненого кола насильства та військових дій. Україна не вагатиметься у випадку можливої пропозиції Ради безпеки ООН щодо розміщення миротворців на кордоні між Ізраїлем та Палестиною, у ході конференції повідомив А. Зленко. Близько 50 учасників демонстрації перед будинком, де відбувалася конференція, тримали лозунги „ООН – міжнародний захист народу Палестини", „Зупиніть ізраїльський терор", „Палестина – ми з тобою", написані трьома мовами – англійською, українською та російською.

Апеляційний суд скасував порушені справи проти Ю. Тимошенко

КИЇВ. – 13 травня Київський апеляційний суд скасував усі порушені Генеральною прокуратурою справи щодо Юлії Тимошенко, її родичів та колег, у тому числі скасовані й „особисто ініційовані Генеральним прокурором Святославом Піскуном справи, на підставі яких Генпрокуратура погрожувала Ю. Тимошенко надіслали до Верховної Ради України подання про позбавлення її депутатської недоторканости". Окрім того, Київський апеляційний суд ухвалив рішення про звільнення з-під варти, як незаконно заарештованих, Генадія Тимошенка, Євгена Шага та Антоніни Болюри.

Злочинне угрупування вихідців з України в Італії

РІМІНІ, Італія. – В італійській області Пулія 12 травня почалося розслідування справи про діяльність банди вихідців з України, яка торгувала новонародженими. Про це повідомляє італійська газета „La Stampa". Центром банди було курортне місто Ріміні на узбережжі Адріятичного моря. У п'ятьох областях Італії була проведена акція зі затримання учасників банди. В акції взяли участь близько 80 поліцейських і прикордонників. Всім затриманим пред'явлено звинувачення у спробі продажу новонародженого і порушенні його цивільних прав. Як вважає слідство, банда працювала, передусім, у сфері проституції, забезпечуючи приїзд в Італію жінок з країн Східньої Европи, і в сфері незаконного усиновлення дітей. Проведені численні обшуки і затримання. Злочинцями виявилися громадяни України – три жінки і чоловік. Були арештовані 62-річна Олена Капурова, 36-річна Надія Ткаченко, яку вважають ватажком банди, і 30-річний Михайло Мамот.

Вирок В. Бондареві – 5 років ув'язнення

КИЇВ. – 13 травня оголошено, що колишнього заступника голови Національного банку України Володимира Бондаря засуджено до ув'язнення на 5 років. В повідомленнях про вирок сказано, що В. Бондаря засуджено за звинуваченнями в тому, що він 1997 року уклав „свідомо збитковий" контракт з банком „Credit Suisse First Boston", в результаті чого держава зазнала втрат на майже 20 мільйонів долярів. Адвокат засудженого заявив, що В. Бондар перебуває у лікарні з серцевою проблемою, не визнає своєї вини і буде оскаржувати вирок в апеляційному суді. Колишній голова НБУ, а тепер провідник бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко напередодні назвав справу В. Бондаря політичною і замовною. В оприлюдненій спеціяльній відозві В. Ющенко стверджує, що справа є складовою кампанії, пов'язаної з наближенням президентських виборів, і має на меті очорнити опонентів влади.

Директор видавництва „Смолоскип" потрапив в автокатастрофу

КИЇВ. – 6 травня директор видавництва „Смолоскип" Олег Проценко та відповідальний за зв'язки з громадскістю Дмитро Туркевич потрапили в аварію і перебувають у тяжкому стані. 5 травня вони брали участь у врученні нагород видавництва „Смолоскип" творчій молоді України. Наступного дня автом видавництва вони поїхали в Ірпінь, де відбувався IX семінар творчої молоді України. Повертаючись до Києва, у білий день, о год. 3:05, неподалік містечка Гостомиль, на них ззаду наїхало велике авто. Обидва постраждали і опинилися в лікарні та проходять посилений курс лікування. Власника авта, яке врізалося в авто „Смолоскипу" і його зовсім розбило, не вдалося встановити. Обидва працівники „Смолоскипу" 1975 року народження.

Тристоронні переговори про газовий консорціюм

КИЇВ. – Стали відомі деякі подробиці переговорів, що відбулися у закритому режимі 7 травня між керівниками „Нафтогазу України", російського „Газпрому" та представником німецької компанії „Рургаз". Одна з тем, яку обговорювали на тристоронній зустрічі, – обсяги постачання газу до Европи, які зможе забезпечити консорціюм. Міністер палива та енергетики України Сергій Єрмілов повідомив, що представник „Рургазу" представив на зустрічі прогнози щодо обсягів зростання споживання газу у Европі. На його думку, ця інформація дає підстави твердити про можливість суттєвого збільшення в майбутньому транзиту газу трубопроводами України. Прес-служба „Газпрому" поширила повідомлення про те, що головною темою переговорів була модель управління міжнародним консорціюмом – тепер пропозиції вивчатиме кожна зі сторін. Це вже друга зустріч, в якій беруть участь представники Німеччини; перед тим усі консультації відбувалися на українсько-російському рівні.

Міністерство юстиції аналізує відгуки на президентські пропозиції

КИЇВ. – Міністр юстиції України Олександер Лавринович 8 травня подав аналізу відгуків, які отримало міністерство на пропозиції конституційних реформ, оголошених Л. Кучмою. За словами міністра, його відомство отримало сотні тисяч особистих звернень та протоколів зборів на цю тему. О. Лавринович сказав, що у зверненнях підтримано майже всі пропозиції Л. Кучми – окрім тих, де обмежуються його президентські повноваження. У більшості звернень висловлено заперечення ідеям збільшення терміну повноважень Верховної Ради до 5 років та збільшення віку суддів Конституційного і Верховного судів. В Україні триває офіційна кампанія, названа всенародним обговоренням реформ. Раніше голова Верховної Ради Володимир Литвин сказав, що над політичними реформами мають працювати насамперед політики. Бльок „Наша Україна", а також ліві та інші опозиційні партії гостро скритикували пропозиції Л. Кучми, і вважають, що влада використовує важелі тиску для проведення кампанії обговорення реформ.

І. Білас одержав нове призначення

КИЇВ. – І. Білас призначений радником прем'єр-міністра В. Януковича. Як повідомив 6 травня „Інтерфакс-Україна", про це зазначено в постанові Кабінету міністрів від 24 квітня. Іван Білас був депутатом Верховної Ради попереднього скликання, він є гетьманом Українського козацтва.

За повідомленнями інформаційних агентств

КИЇВ. – Близько тисячі ветеранів Другої світової війни взяли участь у параді, присвяченій Дню Перемоги, що відбувся 9 травня на Хрещатику – центральній вулиці Києва. Очолив параду посадник Києва Олександер Омельченко. На чолі паради також йшла військова духова оркестра, яка виконувала воєнні марші. Учасники паради несли прапор України та прапор із символом Києва – зображенням Архангела Михаїла. До учасників паради приєдналися близько 200 прибічників Комуністичної та Соціялістичної партій. Їхню колону очолили депутати Верховної Ради, члени Компартії Адам Мартинюк, Георгій Крючков, провідник СПУ Олександер Мороз, народний депутат Йосип Вінський та інші депутати.

На фото: ветеран Сибірської дивізії Марія Сурінова бере участь у параді ветеранів. *Фото УНІАН*

КИЇВ. – 11 травня в селищі Биківня Дніпровського району Києва, де розташовані наймасовіші в Україні місця поховань жертв репресій радянського періоду, відбувалися організовані Всеукраїнським товариством поминання загиблих. Як зазначив провідник Соцпартії Олександер Мороз, цей день повинен нагадувати про невинно потерпілих від тоталітаризму в Україні, а також застерегти українське суспільство від повторення подібного в майбутньому. За попередніми підрахунками, у Биківнянському лісі у 1937-1941 роках були знищені і таємно поховані понад сто тисяч осіб. Биківнянські поховання є також символом усіх масових поховань в Україні жертв репресій періоду тоталі-таризму.

На світлині: жінка-жалібниця на місці масових страт. *Фото УНІАН*

Кричевський повернувся в Україну

Р. Л. Хомяк

КИЇВ. – Це може видатися дивним, але саме на київській церемонії передання частини спадщини Василя Кричевського – 12 травня, в Українському Домі на Европейській площі, можна було переконатися у плідній співпраці різних хвиль еміґрантів з України. Ще недавно про Кричевського, та й про усіх талановитих Кричевських, Україна не знала або навмисне забула. Тепер це – Український Дім, а в одній з його вистовкових залів – зразки творчости людини ренесансового виміру. Бо Василь Кричевський і маляр, і графік, і архітектор, і засновник академії мистецтв, і автор герба України, і фільмовий сценарист, і навіть ... текстильний дизайнер. Василь Кричевський покинув Україну в половині 1940-их років, і прибув до нового світу наприкінці 40-их (у його випадку – до Венесуелі).

А хто уможливив повернення спадщини Кричевського з Венесуелі до України через Вашінґтон? Іміґрант з України американець Майкел Блейзер. Це він уродженець Харкова, а нині президент інвестиційної фірми „Сіґма Блейзер" в Гюстоні – вже декілька років успішно переконує грошовитих людей інвестувати в Україну, а в рекламі користується гаслом „Україна приречена на успіх".

Завдяки рекламі фірми „СіґмаБлейзер", на церемонію передання біля 300 праць Василя Кричевського з'явилось з десяток телевізійних камер, стільки ж радіомікрофонів і авторучок з блокнотами. А з високих посадових осіб на церемонії виступили віцепрем'єр-міністер з гуманітарних питань Дмитро Табачник і депутати Верховної Ради Борис Олійник та Лесь Танюк. Оксана Лінде, онука майстра, представляла сім'ю власників спадщини Кричевського. Церемонією вів Олександер Федорук, який має дуже довгий, але й дуже важний титул. Він – голова Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон. (Він також мистецтвознавець і, до речі, сам представник „другої хвилі" іміґрації з України, бо народився в сім'ї українського еміґранта-шахтаря у Франції 1939 року). Без заходів О. Федорука перевезти в Україну мистецькі твори і не платити мита – було б неможливо.

А Майкел Блейзер розповідав, що переговори і саме перевення спадщини Кричевського забрали близько двох років і за це він віддав належне своїй дружині Наталці.

Оксана Лінде, уважно і повільно читаючи свій український текст, казала, що її мамі, Галині Кричевській де Лінде, тяжко було розставатись з мистецькими творами, бо вони були її зв'язком з батьком, який помер ще 1952 року (а народився він в 1873 році). Вона просила українців „піклуватись цими творами, як це робила Галина протягом 50 років".

Дослідниця роду Кричевських Валентина Рубан розповідала, скільки разів творчість майстра була знищена воєнними діями, починаючи з російського наступу на Київ у 1918 році і в Німеччині під час Другої світової, але він постійно творив нові і відтворював попередні праці. І таким чином нині його твори зберігаються в різних країнах світу.

Майкел Блейзер, який одинокий на церемонії в Києві говорив російською мовою, назвав долю спадщини Василя Кричевського „трагедією й тріюмфом". Те що в Україні „було забуте, – сказав він, – ми починаємо здобувати, щоб діти знали історію української культури". Він додав, що в Україні повинен бути музей Кричевського, що треба видавати підручники про його творчість, бо „народ, який не знає свого минулого, не має майбутнього".

Після виставки творів Кричевського у Києві вони мають бути передані музеям в Полтаві (там стоїть знаменитий Будинок земства, запроєктований Кричевським в „українському стилі"), в Каневі (його ж проєкт – Музей Шевченка) і Харкові – колишній столиці України, коли там творив Кричевський (і рідне місто американця Блейзера), але й в Києві, де в один час Кричевський жив і творив в холодному підвалі Національного Музею.

Віце-прем'єр-міністер Табачник сказав присутнім, що кабінет міністрів готує для затвердження Верховною Радою новий і кращий законопроєкт про повернення пам'яток України. Обидва депутати, Олійник і Танюк, обіцяли підтримати його. Полтавець Олійник також заявив, що з приводу повернення спадщини полтавця Кричевського „треба тільки вклонитися дароносцям".

А Лесь Танюк звернув увагу на символізм приміщення, в якому відбувалась церемонія: „В Український Дім, до себе, додому, повертається Кричевський". Він згадав, як під час наступу большевицької Росії на Україну Василь Кричевський, разом з поетом Павлом Тичиною, плянували створення українського уряду в екзилі, та про те, що протягом десятиліть тривала „хвиля забуття" Кричевських. Але „наше сьогодні зверху", – заявив депутат Танюк і додав, що саме цього хотіли Кричевські.

Нелегкі...

(Закінчення зі стор. 1)

ленням допомагатиме повернути іракцям їхню країну з рук деспотичного режиму.

Призначення П. Бремера є частиною змін в американській групі, яка керує Іраком і яку критикували за неспроможність відновити ключові служби для населення та встановити законність і порядок.

11 травня Барбара Бодайн, американська представниця, яка керувала справами у Баґдаді, також полишила свою працю, не пропрацювавши навіть місяця.

Новий адміністратор відразу зі значно суворішими вимогами взявся до справи адміністрування Іраком. Він 13 травня представив своїм американським співробітникам свій новий плян дії, котрий включає дозвіл американським воякам стріляти грабіжників, затрудняти більше поліціянтів і заборонити колишнім керівним членам партії „Баас" займати будь-які становища у державному правлінні.

Тим часом у Базрі, що на півдні Іраку, впливовий 63-річний шиїтський мусульманський духівник 10 травня повернувся з іміґрації в Ірані, де перебував впродовж 23 років, і відразу відкинув ліберальну, західнього стилю демократію, як несумісну з ісламською культурою країни. Аятола Мухамад Бакр аль-Гакім, якого погляди матимуть значний вплив на політичну майбутність країни, проповідує, що Ірак мусить базувати свої закони на засадах Ісляму. Такі думки ісламського фанатизму щодо державного устрою в Іраку непокоять коаліцію та багатьох іракців.

Одначе кроки до стабільности та ладу повоєнного Іраку просуваються вперед. До цих заходів належить частинне звільнення затриманих під час військових акцій коаліційними військами понад 9,000 осіб. Серед звільнених – 3,781 військовополонених і така ж кількість цивільних осіб. Серед 2,000 затриманих американцями в Ум Касрі – 500 військовики вищих ранґ, яких будуть ще допитувати, а опісля, можливо, передадуть до дальшого правосуддя. Цього питання покищо не вирішено. Серед 200 затриманих в'язнів іншої, не іракської національности, 178 є звичайними кримінальниками. 19 осіб – зовсім відокремлена група, вони затримані та перебувають під наглядом американців у Баґдаді, це ті, що внесені у список США з 55 найбільш розшукуваних діячів режиму Садама Гусейна.

8 травня чільний американський урядовець Клінт Вільямсон промовляв у Баґдаді, де поновили працю іракські суди – вперше після повалення режиму Садама Гусейна, та заявив про імовірність утворення спеціяльного іракського суду для розгляду справ членів уряду Садама Гусейна, звинувачуваних у злочинах проти іракців. К. Вільямсон, який є радником міністерства юстиції Іраку, сказав, що наявний широкий консенсус щодо того, що злочини, скоєні колишніми іракськими урядовцями, мають розглядати іракські суди. Проте деталі потрібно ще визначити. Є запитання про спроможність іракських судів організовувати такі процеси, а також судити колишніх провідників Іраку в невтральному міжнародному суді з метою уникнути звинувачень в американському втручанні.

Тим часом сотні іракських лікарів, медсестер і працівників охорони здоров'я демонстрували 8 травня у Баґдаді проти наміру американської влади в Іраку призначити Алі аль-Джанабі, одного з важливих членів у ієрархії „Баас" партії С. Гусейна, міністром здоров'я. Подібні рішення щодо затруднення колишніх членів партії „Баас" у керівництві університету та інших відомств дало причини для загального невдоволення, що й спричинило зміну американського керівництва у післявоєнній відбудові Іраку.

7 травня австралійська газета оприлюднила те, що вони назвали записом звернення колишнього іракського президента Садама Гусейна, зробленим протягом останніх кількох днів. Газета „Сидней Морнінґ Геральд" сказала, що плівку передали її кореспондентам у Баґдаді двоє чоловіків, які говорили з акцентом, притаманним для вихідців із рідного міста Гусейна – Тікріту. Як виглядає, вони спочатку мали намір передати плівку до арабомовної супутникової телекомпанії „Аль-Джазіра", проте не змогли пробратися крізь американські перепускні пункти. Стомлений голос на плівці закликає весь іракський народ вести підпільну війну за вигнання із країни коаліційних військ під проводом США. Як твердить газета, 11 із 13 іракців, які демонстрували цю плівку, переконані, що голос належить Садамові Гусейнові. Плівку передали до США для докладнішого вивчення.

Ще до того засоби масової інформації широко говорили про грабіжництво у Баґдаді, але, мабуть, найбільш голосними були повідомлення про грабіжництво Національного музею Іраку в Баґдаді. Вину цьому приписувано в першу чергу американській владі, що не спромоглася запобігти подібним акціям грабіжників. Одначе невдовзі ці ж ЗМІ повідомили, що майже 90 відсотків старовинних реліквій не були пограбовані – їх ще до початку військових акцій в Іраку працівники музею старанно заховали. Крім того, багато з розтягнених 10 відсотків реліквій повернули самі викрадачі. Це, одначе, вказує на необ'єктивні повідомлення, що спричинюють негативні емоції, а з тим несправедливі осуджування.

Польське керівництво запропонувало Німеччині прислати своїх військових на північ Іраку – у зону, яку контролюватиме Польща. Проте міністер закордонних справ Німеччини Йошка Фішер висловив сумнів у доцільності участи його країни у запропонованому США пляні стабілізації ситуації в Іраку. Плян передбачає розташування в країні миротворчих сил. Німеччина була одним із головних противників воєнної акції в Іраку.

7 травня американське командування повідомило, що в Іраку затримали колишнього голову правлячої партії „Баас" Газі Гамуда аль Адіба. Він був під номером 32 у списку 55 чільних іракських керівників, яких розшукують США. Досі із цього списку затримали 19 осіб. Але колишній президент Іраку і його сини досі не знайдені.

Тоді ж американські військові виявили пересувну лябораторію, в якій проводили експерименти зі створення біологічної зброї, та перевезли до Баґдаду для ретельних досліджень, які все ще тривають. Також виявили документальне підтвердження того, що за правління Садама Гусейна в цій країні вели активну діяльність зі створення зброї масового знищення. Не наводячи деталей, командувач військ США в Іраку генерал Вілям Волес вважає, що зброю не було застосовано лише тому, що її ретельно сховали і не встигли розконсервувати у зв'язку зі стрімким наступом військ союзників на Баґдад.

Все це, в той чи інший спосіб, є тими гальмами, котрі сповільнюють поступові але рішучі кроки до відбудови повоєнного Іраку. Однак з П. Бренером на чолі адміністративного апарату, виглядає, що ця справа набере відповідної швидкости вже найближчим часом.

Х.В.–Ф.

АМЕРИКА І СВІТ

Вибухи в Ріяді

РІЯД, Савдійська Арабія. – 13 травня три напаковані вибухівкою вантажівки з розгону наїхали на три житлові комплекси для чужоземних працівників. У висліді вибухів загинули 20 осіб, серед них – сім американців. Американський посол у Савдійській Арабії Роберт Джордан сказав, що серед поранених – понад 40 громадян США. Р. Джордан також зазначив, що нещодавно американська розвідка отримала повідомлення про те, що „Аль-Кайда" завершує опрацьовувати пляни нападу. Минулого тижня савдійська поліція захопила велику партію озброєнь та вибухівки. Президент Джордж Буш пообіцяв виявити і покарати організаторів самогубних бомбових нападів у Савдійській Арабії. Тим часом США наказали допоміжному дипломатичному персоналу залишити Савдійську Арабію.

Чечня: ще один самогубний вибух

ҐРОЗНИЙ, Чечня. – 14 травня стався новий бомбовий напад на сході республіки, що призвів до загибелі 12 людей в селищі Ілісхан-Юрт Ґудермеського району. Радник прем'єр-міністра Чечні Олексій Васін сказав, що вибух здійснила смертниця, котра мала на собі вибухівку. Вибух міг бути замахом на керівника проросійської адміністрації Чечні Ахмада Кадирова, який перебував у селищі під час релігійної церемонії, але не постраждав. Два дні перед тим, 12 травня, внаслідок вибуху вантажівки поблизу будинку місцевої адміністрації в північній Чечні 52 людей загинули і 86 госпіталізовані. Чеченські сепаратисти заявили, що активізують напади після проведеного у березні референдуму, який підтверджує перебування Чечні в складі Російської Федерації.

Американський суд викликає Л. Кучму як свідка у справі П. Лазаренка

КИЇВ. – Суд Північного округу штату Каліфорнія 9 травня під головуванням Мартіна Дженкінса розглянув питання про залучення свідків у справі Павла Лазаренка. Серед них Президент України Леонід Кучма, екс-прем'єр-міністер, голова Ради національної безпеки і оборони Укрїни Євген Марчук, ексміністер економіки України Василь Гуреєв, екс-міністер сільського господарства Юрій Карасик, колишній помічник Президента, а нині народний депутат України Олександер Волков та екс-керівник Національної акціонерної компанії „Нафтогаз України" Ігор Бакай. Раніше до переліку свідків прокуратура США зарахувала Миколу Азарова (перший віце-прем'єр-міністер, міністер фінансів України), Віктора Пінчука (народний депутат України, власник групи компаній „Інтерпайп"), Валерія Фальковича та Євгена Шага (екс-керівники корпорації „Єдині енергетичні системи України"), Бориса Фельдмана (екс-віце-президент банку „Слов'янський") та ряд інших. Делеґація прокуратури США з семи представників прибуде в Україну 19 травня й пробуде у Києві 3-4 тижні. Очолюватиме групу Марта Борщ, яка довела справу П. Лазаренка до судового розгляду.

НАТО і Росія домовились про спільну систему протиракетної оборони

МОСКВА. – Посли всіх 19 країн НАТО і чільні російські урядовці 13 травня вперше зустрічалися в Москві, де обговорювали взаємини альянсу з Росією. Раду НАТО-Росія було створено минулого року, щоб поліпшити співпрацю між двома сторонами. Відкриваючи засідання ради, генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон заявив, що Росія та альянс домовилися співпрацювати у створенні в рамках НАТО спільної системи протиракетної оборони. Міністер оборони Росії С. Іванов сказав, що його країна плянує до серпня цього року відкликати з Косово та Боснії свій миротворчий контингент. Москва досі виступає проти прийняття до альянсу трьох колишніх радянських республік Балтії.

Антитерористичні навчання в США

СІЄТЛ. – 12 травня в США розпочалися навчання з метою перевірити готовність нового Департаменту внутрішньої безпеки до протидії терористичним нападам. П'ятиденні навчання розпочалися симулюванням вибуху так званої „брудної бомби" в Сієтлі і радіяційною тривогою. Майже одночасно буде оголошено навчальну біологічну атаку в Чикаго. Від 13 травня до лікарень міста почали прибувати тисячі пацієнтів з „симптомами" серйозної хвороби. Загалом у навчаннях взяли участь понад вісім тисяч осіб. Голова Департаменту внутрішньої безпеки Том Рідж перебував у Білому Домі і доповідав про ситуацію Президентові Дж. Бушеві. Наступного дня подібні навчання здійснювано в Чикаго, поступово вони будуть проходити в різних містах країни. Це перша велика перевірка готовності американців до терористичних нападів від часу атак 11 вересня 2001 року. Таких маштабних навчань з протидії терористичним нападам у США ще не було.

Литовці проголосували за вступ до Евросоюзу

ВІЛЬНЮС, Литва. – Перший еврореферендум на території колишнього СРСР дав переконливі результати. Литовські виборці активно підтримали пляни країни вступити до Европейського союзу. Майже 90 відсотків учасників проголосували за членство в ЕС. Таким чином Литва стала першою країною колишнього Радянського Союзу, де громадяни висловилися за вступ до Евросоюзу. Активність виборів значно перевищила 50-відсотковий мінімум, якого вимагає литовський закон для леґітимности голосування. Президент країни Роландас Паксас сказав, що Литва виходить на новий відтинок своєї історії, повертаючись до духовного та економічного простору Европи, до якої вона завжди належала. Литва є однією з 10 країн, які сподіваються приєднатися до ЕС наступного року; більшість з них – держави колишнього комуністичного бльоку. Словенія, Угорщина та Мальта вже проголосували за вступ до ЕС на своїх референдумах.

Дж. Буш скасував санкції щодо Іраку

ВАШІНҐТОН. – Президент Джордж Буш скасував санкції американського уряду, введені в 1990 році щодо Іраку, повідомила 8 травня прес-служба Білого Дому. Ці обмеження, було застосовано щодо Іраку як країни, яка підтримує тероризм. Раніше на прес-конференції у Вашінґтоні, проведеній разом з прем'єр-міністром Еспанії Хосе Марія Аснаром, Президент США повідомив, що скасування санкцій щодо Іраку означає відмову від обмежень на доставки „певного обладнання, необхідного для іракської реконструкції". При цьому він повідомив, що США, Велика Британія та Еспанія вже 9 травня внесли до Ради Безпеки ООН „нову резолюцію про зняття санкцій, введених ООН" проти Іраку. Представники адміністрації роз'яснили також, що міжнародні санкції, що були введені раніше ООН по відношенню до Іраку, включаючи заборону на поставки озброєнь, залишаються в силі і що оголошене Дж.Бушом рішення поширюється лише на санкції, введені урядом США.

СОТ дозволила санкції проти США

ЖЕНЕВА. – Світова Організація Торгівлі надала Европейському союзові остаточний дозвіл на запровадження каральних санкцій проти США на рекордну суму в 4 мільярди долярів. Якщо санкції буде введено, постраждає сільське господарство Середнього Заходу США. Це рішення ухвалене по торговельній суперечці, яка тривала 5 років, через експортну схему, яка дозволяла великим американським компаніям сплачувати менші експортні податки, якщо вони провадили торгівлю через фірми-підрядники в офшорних зонах. СОТ розцінила податкові послаблення як нелеґальне субсидування експорту та вже відкинула як недостатню одну спробу США доповнити цю схему. Обсяг каральних тарифів, які відтепер має право запровадити Евросоюз, дорівнює шкоді, якої, на думку СОТ, зазнали европейські компанії. Европейський Союз заявив, що надасть США ще кілька місяців, аби підкоритися правилам. Якщо цього не буде зроблено, заходи у відповідь буде запроваджено з 1 січня.

За матеріялами ЗМІ

Кого куди привели „перехідні економіки"

ПРАГА. – Щорічні збори Европейського банку реконструкції та розвитку, що завершилися у Ташкенті 7 травня, нагадували випускний вечір. Вісім із 27 посткомуністичних держав, якими опікується цей банк, незабаром приєднаються до Европейського Союзу. Для решти, включно з Україною, перспективи не такі яскраві – реформи у них буксують, а політична ситуація більше нагадує неефективну систему країн третього світу, ніж европейські зразки.

Ще на початку 90 років експерти вказували на те, що пост-комуністичні держави Східньої Европи та колишнього Радянського Союзу, яких згрупували під назвою „перехідні країни", насправді рухаються в різних напрямках.

Чехи, поляки, словаки, угорці, словени та мешканці балтійських країн, які наступного року стануть членами Европейського Союзу, будували демократію та ринкову економіку на основі правової держави, Болгарія та Румунія були не такими успішними, а держави далі на схід здійснювали „успішний" перехід з „другого" до „третього світу".

Незважаючи на швидкі темпи зростання протягом останніх кількох років, українська економіка і досі складає менше половини від рівня 1989 року. За показником валового внутрішнього продукту на душу населення, що свідчить про добробут, Україна теліпається позаду не лише усіх центральноевропейських та балтійських країн, але й Росії, Казахстану і навіть Білорусі. Закордонні інвестиції зменшуються – замість того, щоб зростати, й Европейський банк реконструкції та розвитку попереджає, що ситуація не зміниться, поки у самій Україні не змінять ставлення до інвесторів, тобто інвестиційний клімат.

„Непослідовне впровадження реформ привело до призупинення закордонної допомоги від Міжнародного валютного фонду та Світового банку", - мовиться у звіті Европейського банку реконструкції та розвитку.

Україна відстає у ринкових перетвореннях, наголошує банк, у найближчі роки їй потрібно прискорити структурні реформи: посилити банківські правила, спростити податкову систему та збільшити прозорість приватизації. Приватизацію та реформи в енерґетичній галузі було фактично зупинено з часу відставки уряду Віктора Ющенка, а тому й інвестиції Европейського банку реконструкції та розвитку у дотепер провідну енерґетичну галузь, склали минулого року аж один мільйон евро.

Певне занепокоєння ЕБРР викликала зміна керівника Національного банку України, бо лондонські експерти побачили у цій зміні небезпеку політичного втручання у діяльність незалежного за статутом Центрального банку України.

Уникаючи зіткнень політичних інтересів, ЕБРР інвестує в Україні, в основному, у ті проєкти та галузі, які потрапили під найменшу політичну контролю. Дотепер такими було сільське господарство та харчопереробна промисловість. Найбільші позики були спрямовані на розвиток сільськогосподарського експорту та виробництва олії.

У майбутньому, наголошує ЕБРР, його підтримка українських підприємств та взагалі проєктів в Україні залежатиме від того, чи зможе Україна поліпшити інвестиційний клімат та створити консенсус щодо реформ.

Марія Щур,
Радіо „Свобода"

„Паперова“...

(Закінчення зі стор. 1)

мент західніх цінностей і цивілізації. А в зв'язку з тим, що в Конституції України принцип верховенства права зафіксований в статті 8, його треба якимсь чином застосовувати. Але нічогісінько у цьому напрямку не робиться.

– Ви були 2 роки міністром юстиції і працюєте в Парляментській асамблеї Ради Европи. Як ви оцінюєте стан „rule of law“ сьогодні в Україні?

– Я є головою Регляментного комітету з питань правил процедури та імунітетів ПАРЕ. Верховенство права в Конституції України проголошено. Україна з 1995 року є членом Ради Европи. Але у нас не існує цього права з багатьох причин. Саме тому я вдався до цієї академічної праці.

З одного боку: відсутність певних знань у населення. З іншого – відсутність бажання у політиків і керівництва держави якимсь чином здійснювати відповідну державну політику. Коли ми включили в Конституцію в 1996 році „rule of law“, це було дуже важливим кроком в бік західніх стандартів. Але на цьому процес зупинився. Навіть почався відхід від того, що було проголошено в Конституції. В незалежній Україні було два етапи: перший – до прийняття Конституції (1991-1996), і другий – після. Перший – це етап надій, сподівань, розвитку, оптимізму. І закріплення цього оптимізму у вигляді Конституції.

Але після 1996 року в Україна має два правопорядки: один на папері, другий – в реальному житті. Ми мали те саме в радянські часи. Сталінська конституція 1936 року і Брежнєвська 1997-го проголошували права людини. Але якщо людина хотіла лише реалізувати своє конституційне право і щось вголос сказати, чи, наприклад, підняти питання про національне самовизначення, то де вона опинялася? В ГУЛаґу, в тюрмі. І сьогодні режим влади в Україні аніскільки не відрізняється від минулих стереотипів. На папері одне, а в житті інше. І це страшно!

– А що робить сучасний міністер юстиції? Він же наш з вами колега, в минулому – рухівець.

– Не хочу давати оцінки. Але можу сказати, що коли я був міністром, я мав бачення побудови системи юстиції в Україні відповідно до европейських стандартів. Вивчав досвід, структуру, функції відповідних міністерств тих країн, які будуються на ліберальних цінностях свободи і прав людини. Вивчав досвід країн з різними системами права: Польщі, Фінляндії, Угорщини, Канади. Узагальнював і хотів запровадити це в Україні. Ми підготували „Білу книгу“ і „Синю книгу“. Була розроблена програма реформування державної політики в галузі прав•людини. Прийшов з цими пропозиціями до прем'єра Є. Марчука і президента Л. Кучми, пропонував перейменувати наше міністерство в „міністерство справедливости“. З чого я виходив? З того, що в усіх країнах світу аналогічні міністерства не вживають слово „юстиція“. В Польщі – „міністерство справедливости“, в Чехії – „міністерство правди“ і т.д. Але Марчук і Кучма дивилися на мене, як на ідіота. І що ми маємо сьогодні?

Слово „юстиція“ утвердилося в сталінські часи і зберігає репресивний, мілітаризований характер. З цим словом у пересічної людини виникає страх. Наприклад, президент Кучма присвоює звання „генерал юстиції“. Навіть суддям конституційного суду присвоюються це ж звання.

Сьогодні міністерство юстиції України, крім реєстрації політичних партій і обслуговування президента у його бажаннях, для людини нічого не означає. Воно не є інституцією, яка примушує владу служити людині, вносити впевненість в її життя, в утвердження справедливости в суспільстві. Міністерство юстиції України сьогодні і далі залишається атрибутом репресивної політики.

– Який сьогодні загальний соціяльний і політичний стан в Україні?

– В соціяльному пляні більшість населення потрапила за часи незалежности в умови нелюдського існування. Вони покинуті напризволяще. У них нема гідного харчування, житла, медичного обслуговування, освіти та ін. І тому сподівання, які люди мали до 1991 року на незалежну Україну, на демократизацію держави, на свободу і рівність, не виправдались. Дуже маленька частина людей виграла, стала багатими, а більшість – бідні.

Я застерігав про це ще в часи, коли президентом був Кравчук, але Рух почав його всіляко і безпринципно підтримувати, а мене найбільше критикували саме рухівці. Тоді вже з'явилися перші ознаки корумпованости режиму і почалося привласнення основних ресурсів і багатств держави окремими групами людей, що були в оточенні Кравчука. Був 1992 рік.

Я говорив тоді про „латиноамериканізацію“ України. Це, на жаль, і сталося. Фактично, всі пострадянські держави, крім Прибалтики, пішли цим шляхом. В них авторитарні режими, де всім багатством володіє купка людей, всі інші – в бідності, незахищености і зневірі.

Відносно політики. В Україні її взагалі немає. Вся „політика“ підпорядкована інтересам групки людей навколо президента. Так звана „зовнішня політика України“ не диктується стратегічними потребами держави чи національними інтересами країни. Вона диктується особистою вигодою однієї людини і її оточення. Міністерство закордонних справ, так само, як і міністерство юстиції, – це фіговий листок, прикриття „демократії“. Вони нічого не вирішують. Все вирішує одна людина. Що їй вигідно, те і робиться.

Наприклад, що таке „концепція різновекторности“, яка була проголошена ще у часі, коли міністром закордонних справ був Б. Тарасюк? Вона пояснювалася тим, що треба було надати концептуальну основу шарпанині: то в НАТО, то, ніби, в Европейський союз, але, в більшості – в Росію. І ця шарпанина, хитання з боку в бік, продовжується. Принцип один: де і кому вигідніше все продати.

– Якби сьогодні влада перейшла до партійних сил, очолюваних провідниками опозиції О.Морозом, Ю.Тимошенко, П.Симоненком і В.Ющенком, ситуація в країні змінилася б на краще?

– Партії і люди, яких Ви назвали, – це далеко не одне і те ж саме. Сьогодні діє Конституція, яка дозволяє одній особі мати стільки влади, що, все залежить від неї. Сьогодні президент – аморальна особа. Тому такі плачевні результати. Але якби на цій посаді з'явилася людина порядна, моральна, то вона могла б багато змінити на краще. Я думаю, що якби будь-хто із четвірки, котру Ви назвали, став президентом, справи в Україні поліпшилися б.

– А чому б вже сьогодні не змінити Конституцію, обмежити права президента, щоб знову не ризикувати? Кучма, як це не дивно, сам пропонує перейти до парляментсько-президентської форми правління, а опозиція проти. Чому?

– Ще в 1992 році я виступав на засіданні Конституційної комісії (головою її був Кравчук) і говорив, що є прихильником европейської моделі парляментської республіки, коли народу надано право і інструменти об'єктивно контролювати владу. І за останні роки ще більше утвердився в цій позиції. Нам не потрібно чекати месію-президента, потрібна реальна правдива демократія, а не паперова.

Що ж до пропозицій Кучми відносно парляментсько-президентської форми правління, то це неправда! Це обман, бо не передбачає парляментської контролі за дією влади. Але, на жаль, ніхто в цьому детально не розбирався, окрім О. Мороза. Він арґументовано називає пропозиції Кучми і його оточення механізмом юридичного оформлення збереження існуючої влади.

Але ж реальний механізм переходу до парляментської форми правління був запропонований відразу ж після референдуму групою депутатів (Мороз, Матвієнко, Головатий, інші депутати), які внесли їх на розгляд парляменту у 2001 році. І ці документи пройшли експертизу Конституційного суду. Це була, фактично, відповідь Кучмі на його референдум. Але де сьогодні цей документ? Лежить в шухляді!

– Ви почнавали політичну діяльність в Русі. Днями обрали нового його голову, екс-міністра закордонних справ Тарасюка. Якої Ви думки про це?

– Я сьогодні про Рух нічого не знаю, тому що з 1993 року вийшов з нього, як тільки Чорновіл зробив з нього партію. Здається, і Ви також вийшли в той самий час. І те, що відбувається з Рухом останні 10 років, нам дає підстави вважати, що обрана нами позиція в 1993 році була правильною. Досвід довів, що як тільки Рух став партією, в ньому почалися інтриги, розколи, занепад. Це була велика помилка тодішніх провідників Руху. Пам'ятаю, відразу ж після 1-го з'їзду я говорив з І. Драчем про те, що треба вже зараз думати про майбутнє молодше покоління провідників. Чи то не анахронізм, що Рухом весь час керували люди старшого, радянського покоління: І.Драч, Д.Павличко, М.Горинь, В.Яворівський, В.Чорновіл, Г.Удовенко? Кожний з них хотів бути вождем!

Рух мав залишатися широкою загальнонародною громадською організацією – такою, якою народився. Залишатися об'єднуючим початком загальнодемократичних засад, які були зформульовані ще в 1989 році. Згадайте, вже в 1990 році Рух розробив модель державотворення, де вперше була проголошена парляментсько-президентська модель побудови держави. Але надалі Рух відійшов від цієї моделі, тому що його провідники, як усі радянські люди, одне писали на папері, а інше робили в житті.

Але я залишився назавжди рухівцем, яким був до 1993 року. Той Рух нічого спільного не має з існуючим. Нічого! Той Рух досі є єдиною силою, яка зформулювала програму державотворення в економіці, освіті, охороні здоров'я, міжнаціональних стосунках, політиці і т. д. Назвіть сьогодні бодай одну партію, яка б зробила те саме. Не знайдете!

Сергій Головатий

Бо ніхто цим не займається дотепер. Фактично, занепад України почався зі занепадом Руху.

– В якому стані суспільство сьогодні?

– За останні роки сталася глибока деґрадація суспільства. З одного боку, прийшла справедливість для всіх громадян в цілому, Україна стала незалежною, але з другого – настала ще більша несправедливість для окремо взятої людини. Людина стала ще більш нещасною, ніж була при КПРС. Мова йде не про політичних в'язнів. Мова йде про рядову людину, яка не бачить виходу. Якщо раніше влада за мінімальними стандартами захищала людей медициною, освітою, житлом, то сьогодні цього нема, особливо для старших людей, а таких – більшість. Людина виявилася беззахисною. Сьогодні чиновники, як були колись панами, так ними й залишилися. Ніхто сьогодні людям не служить. Чиновники ними командують і використовують для особистих інтересів.

За 12 років незалежности вже виросло нове покоління: красти, брехати, не любити батьківщину, жити за правилом „я начальник, ти дурак“, хто їх вчить іншому? Хто тлумачить українцям, що вони повинні дивитися на Захід, а не на Схід? Хто вчить їх, що треба дбати про права людини і її свободу? Ніхто! Абсолютно ніхто!

– Які перспективи людини і суспільства в цілому Ви бачите завтра, через 5 років?

– Останні вибори в Україні показали, що 70 відсотків населення проголосували за одних, а до влади прийшли інші, які набрали лише 12 відсотків голосів. Формально у нас президентсько-парляментська республіка, а в дійсності – президентська монархія. У нас нема свободи слова, свободи зібрань. У нас судять за демонстрації. Прокуратура робить те саме, що і в сталінські часи.Знаєте, мені хотілося б, щоб ми хоча б на 30 відсотків були поляками. Ще Жан ЖакРуссо писав, що поляки не будуть росіянами, бо ніколи не говоритимуть російською мовою. А сьогодні 85 відсотків людей в Україні розмовляють російською мовою. Це більше, ніж було 6 років тому. І невідомо, що буде завтра.

Що стосується політики, тепер у України з'явився ще один шанс, коли її запросили брати участь у відновленні Іраку. Україна не повинна знову отримати „червону картку вилучення з поля“. Ми не повинні виступати проти старої Европи, так само, як і проти Америки. Бо між ними нема принципових розбіжностей. Але Україна страшенно тяжіє до азіятських країн. Мені важливо, щоб Україна знайшла своє місце в Европі, я дбаю про те, щоб Україна мала свою перспективу. Надія вмирає останньою!

Народний Рух України – оновлення чи присмерк?

Третього травня народний депутат України Борис Тарасюк був обраний головою Народного Руху України. Одна з провідних політичних партій України знову дістала провідника не з власних кадрів, а зі сторони. Попереднім таким „приходьком“ був Геннадій Удовенко, який після загибелі Вячеслава Чорновола став головою НРУ з дуже незначним „рухівським“ стажем. Нинішній голова НРУ перейшов до Руху з партії „Реформи і порядок“. Безумовно, для будь-якої політичної партії є негативом відсутність у власних лавах особи, здатної очолити і повести за собою однодумців. Для НРУ, на який покладали надії найширші народно-демократичні верстви населення, подібні зміни можуть означати також загальну зміну курсу.

НРУ на зорі незалежности України був потужною політичною силою і здобув чверть голосів виборців, відданих за свого кандидата у президенти – В. Чорновола. Але в цілому вибори виграти не вдалося, і можливі спонзори політичних ігор, які давали гроші під гарантії певних кандидатів, повернулися до інших. Підтримку здобув Леонід Кравчук.

Слід було очікувати, що провід НРУ після цієї поразки звернеться до підготування кадрів, з числа яких можна буде висувати діячів як на громадські, так і на державні позиції. Саме так, до речі, діяли більшовики, котрі після захоплення влади у 1917 році не мали досвідчених працівників, але відразу ж почали вчити їх. НРУ залишився орієнтованим на єдиного провідника – за прикладом ряду інших політичних партій в історії національно-визвольної боротьби на заході України. Загибель єдиного провідника залишила НРУ без достатнього керівництва.

Генадій Удовенко спробував пом'якшити розкол партії у 1999 році на чорноволівців та костенківців, але він не мав достатнього впливу на членів НРУ зі значним партійним стажем і з цим завданням не впорався. На виборах 1999 року він вже не відіграв помітної ролі. Усе відчутішим став у НРУ вплив груп, які залежали від Адміністрації президента або від підприємницького середовища. Інші (Тарас Чорновіл, Михайло Косів, Андрій Ніцой та ряд інших) почали відходити з НРУ.

Обрання провідником НРУ Бориса Тарасюка з партії „Реформи і порядок“ політичні оглядачі розцінюють як перехід НРУ під контролю цієї партії. І більше того, Б. Тарасюк має нагоду перетворити НРУ на політичну структуру для власної підтримки. Адже на нього теж покладають чималі надії прогресивні сили як в Україні, так і за її межами. Проте для такого оновлення НРУ потрібне його рішуче очищення від того „баласту“, яким за останні роки стали численні політики-„балакуни“. Інші вважають, що НРУ і партія „Реформи і Порядок“ домовилися вже з В. Ющенком, щоб надати йому ту обласну інфраструктуру для виборів, якої досі не має „Наша Україна“. Але можливе й те, що партія „Реформи і порядок“ зацікавлена у бльокуванні НРУ і не чекає від „свого“ провідника якихось радикальних дій. Тоді НРУ стане часткою історії, яку не без приємности згадуватимуть свідки його злету 12 років тому.

Оптимісти не втрачають надії на те, що до НРУ слідом за Б. Тарасюком ввійдуть політики нового покоління, котрі повернуть Руховї його колишню боєздатність і потужність.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич,
Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи“
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (доД. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (доД. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (доД. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про людину, що не могла жити без олівця і паперу

Коли цього тижня проминуло рівно десять років від смерти поета і мистця Святослава Гординського, а наша громада Нью-Йорку, в якій він так довго жив і працював, не згадала його ані одним словом, він стоїть перед моїми очами особливо виразно, як Славко – друг, Славко – вийняткова людина, Славко-поет, Славко-мистець. І в усіх цих картинах, що пересуваються на екрані моєї пам'яті, – завжди його привітлива постать невіддільна від паперу та олівця. Це був для нього справжній орган, яким він міг порозуміватися з близькими, з друзями, з припадковими зустрічними.

Цілком позбавлений слуху від дуже молодих років, наслідком дитячої недуги, він усе своє повне творчої праці життя, повне жвавої комунікації з родиною, друзями і знайомими, провів озброєний олівцем і папером, щоб могти негайно зрозуміти, що говорять довкруги нього чи до нього. Повний життєрадісности та енергії, він, здається, ніколи не зазнавав депресії чи знеохочення своїм каліцтвом, а був завжди готовий до розмови, підсуваючи розмовникові папір і олівець для кращого діялогу.

Я мала щастя знати цю непересічну людину довгі роки. Наша дружба розпочалася в часі Другої світової війни, коли мені довелося вступити у гурт письменників та журналістів під проводом д-ра М. Шлемкевича в „Українському видавництві". Там ми усі, незважаючи на різницю віку та літературного чи журналістичного „стажу", жили немов одна велика родина, в якій Славко належав до весельчаків із незнищимою енергією, готовий завжди до витівок, зібрань і писань. А в тих воєнних роках він був вже відомим мистцем із закінченою мистецькою школою Олекси Новаківського і студіями Академії мистецтв у Парижі. Не менше відомий був він із трьох збірок своїх поезій та як редактор журналу „Мистецтво". Все це, однак, не перешкоджало йому бути „тільки одним із..." редакторів „Українського видавництва", а при цьому одним із найкращих колег – завжди усміхненим, енергійним і ... завжди з олівцем і папером в руках, щоб дізнатися, що його друзі бажають йому сказати. З часом його друзі, як і найближча родина, уміли скоро та добре із ним порозумітися, а він здогадувався на півдумки, про що йдеться.

Із тих незабутніх воєнних років у Львові, повних товариського життя і якоїсь незрозумілої безжурности, постать Славка висувається дослівно на перший плян. Йому було немов байдуже, що доля відібрала від нього один із найважливіших чинників співжиття. Пригадую, як у Різдвяний час прийшли на вулицю Чупринки 21, що тоді ще була вулицею Пушкіна, цілою групою товариші з видавництва, щоб поколядувати, а між ними – Славко. Веселий, усміхнений сміливо колядував із Юрком Стефаником, Богданом Нижанківським, Богданом Гошовським та радів з усіма з несподіванки відвідин. Пригадую, як він писав на невідступному папері короткі дотепні „віршики" для О–КИ.

А відтак прийшли роки на американській землі. Скільки активности та творчости виказав у них Славко, немов бажаючи в цей спосіб наздогнати працю інших, що не мали перешкоди слуху. Але що тут говорити, що він хотів наздогнати інших? Він їх далеко перегнав як у поезії, так і в малярстві. Пригадуються його часті поїздки до Риму та його великий вклад в розмалювання наших церков. Із поличок моєї бібліотеки визирають його збірки з цих років, ювілейне видання „Слово о полку Ігоревім", яке він з таким захопленням підготовив, його праці про товаришів-мистців. Здавалося, що Славко ніколи не має часу, ніколи не відпочиває, бо завжди чекає його нова праця. Завжди задиханий, немов у бігу між домом у Вероні і приміщенням в Українському Інституті, завжди повний нових плянів, здавалося, ніколи не відпочивав.

Його було „повно" на усіх імпрезах, на усіх виставках мистецтва. І ніколи не можна було у нього завважити втоми чи браку зацікавлення мистецтвом, поезією, громадським життям.

Аж одного травневого соняшного дня Господь рішив таки взяти Славка на вічний відпочинок – несподівано для його ближніх і для нас усіх. Десять років проминуло від того часу, але постать Славка стоїть жива перед моїми очами. На обличчі – теплий усміх, а в руці – невідступний нотатник і олівець. І що Тобі на ньому написати???

О-КА

Святослав ГОРДИНСЬКИЙ

Автопортрет

(Із збірки „І переливи барв, і динамічність ліній...)

Мабуть, не модний я. Що ж – я такий, як є.
Звичайно, не такий, щоб гостроту тематик
Міняти на легкий ліричний тріолет,
Проціджений, немов чайок той ароматний.
Люблю я, признаюсь,
чутливий, щирий вірш,
Та треба, – то впаду і в політичний нежить
І цензору тоді кров напсую незгірш
Від рідних мазунів, що шкварять марсельєзи.
Одного лиш боюсь: впадати в трафарет,
Аж надто в нас кому затуплювати пера!
Я хочу, щоб кохав однаково поет
І буревій доби, і квіти, й хмародера,
Та найважніше, щоб, зриваючись у лет,
Мав кришечку бодай фантазії Бодлера.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Данило Шумук – в Україні

Данило Шумук – людина леґендарна. Його героїчна доля добре відома не лише в Україні, і в українській діяспорі, але й людям доброї волі в усьому світі. Понад 42 роки поневірянь по польських, німецьких і совєтських в'язницях, каторгах яскраво описані в його мемуарах „Пережите і передумане". Після п'ятнадцятирічного перебування в еміґрації у Канаді, в листопаді 2002 року він повернувся в Україну. І це повернення 88-річної людини з багатої Канади в бідну і нестабільну Україну, погодьтеся, – теж вчинок, вартий поваги. Мешкає він у невеличкому місті Красноармійську, що на Донеччині, у своєї доньки Віри Калач, в невеличкій двокімнатній квартирі. Жваво цікавиться подіями в Україні і світі, спілкується з громадськістю, особливо з молоддю. З великою цікавістю слухають студенти спогади відомого правозахисника і борця за волю України, його міркування про сьогодення і майбуття України. На фото: Данило Шумук зі студентами.

Петро Гайворонський,
Красноармійськ, Донецька обл. (світлина автора)

Прочитане було для мене новиною

З задоволенням і не один раз прочитав відповіді академіка Ю. Шилова на запитання редактора Л. Хмельковського з газети „Свобода" (ч. 2.). Мова про те, звідки пішла земля українська. Цих речей в українській історії до нього не говорив ніхто, а вчений відкрив очі на нашу історію і, вважаю, зробив переворот в свідомості українців. То ж честь йому і слава! Прочитаю про це і на праці, щоб інші замислилися над тим, хто ми є і звідки.

Постараюся дістати його книгу „Україна давня" і прочитати в докладному викладі. Це „гірчичник" і для тих „істориків" радянської доби, які і зараз дивляться на українську державність як на щось мітичне: „України не було, і це вигадки буржуазних націоналістів". Це добре, що дослідження Ю. Шилова вивчатимуть в навчальних закладах.

Петро Авраменко,
Київ

Потрібні публікації

Сердечно дякую за поміщення в ч. 17 „Свободи" статистичної інформації про зріст Пласту в Україні. Це організація, на яку ми всі покладаємо великі надії. Статті про її розвиток інформують наше громадянство в діяспорі, заохочують до фінансової підтримки.

При цій нагоді хочу теж висловити признання за поміщення в тому ж числі статті д-ра Івана Гвозди на тему думок покійного Юрія Шевельова про потребу нашої інтеґрації у світову культуру. Ця стаття гідно вшановує пам'ять Ю. Шевельова в першу річницю його смерти. Він вказував на потребу позбутися нашого традиційного провінціялізму і вийти з вузького кутка етнічної спільноти в широкий світ, в якому живемо, з користю для нас і для світу. Такі статті – це добрий поштовх про те подумати!

Роман Волчук,
Джерзі Сіті, Н. Дж.

Про скорочення статті

У „Свободі" 14 лютого появилася стаття „Відзначено січневі дні". Зрозуміло, що редакція застерігає за собою право мовної коректи. Але не зрозуміло, що в цій країні вільного слова практикується цензура. Викинути добру половину написаного – це таки не зрозуміло. Ставиться підписаного в положення майже не грамотного. Яким чином забороняється висловити делікатну незгоду зі статтею Софії Черняк (ч. 52, 27 грудня 2002)? Чи наша „Свобода" – форум вільного слова – міняє свій характер?

Василь Трухлий,
Чикаго

Від редакції: ***Редаґування та відповідне скорочення надісланих матеріялів, не лише мовна коректа, є правом кожного періодичного видання. Д-р В. Трухлий написав статтю про відзначення Січневих днів 1918–1919 років. Зі статті було вилучено параграфи з його особистою критикою осіб, які не брали участи у відзначенні. Просимо шановних читачів у звітах про події в нашій громаді уникати власних полемічних оцінок, бо це не відповідає звітові громадского життя.***

Фальшиві проґнози Жириновського

Я, старша людина, неповного здоров'я, самітній, не міг би жити без „Свободи" тут, у моїй місцевості, де немає зовсім українського поселення. Не знаю жодного українця, з яким міг би поговорити про бурхливі американські події, про події в Україні та про добре організоване буття наших поселенців на американській землі. Тому одержання „Свободи" – це радість мого життя. Читаючи її, бачу у своїй уяві цілу Україну, її нарід та старі місця, де колись мене молоді ноги носили.

Одного вечора, читаючи „Свободу", я натрапив на статтю про незвичайно дивного, хаотичного московського політика Жириновського, який дав інтерв'ю „Українській правді" на сесії Парляментської асамблеї Ради Европи. Мене огорнуло незвичайне обурення – до тієї міри, що я майже цілу ніч не міг спати. Речі, які він говорить про Україну, зовсім неправдиві, безпідставні, хаотичні, абсурдні, типові для московської загарбницької амбіції.

Він сказав: „Україна не буде, тільки союз республік, де правити буде президент Росії. Европа не хоче України, яка ніколи не буде належати до Ради Европи, ні до НАТО. Україна розпадеться, Крим заберуть турки, Закарпаття – Угорщина, Львів – Польща, Чернівці – Румунія. На Україні буде російська мова, а Ющенка або вб'ють, або він поїде до Америки". Московський політик дуже радий, що „Рік Росії" відбудеться в Києві. З нашої сторони – це ніколи не повинно статися, це приниження українського народу, який повністю іґноруватиме цей абсурдний парадокс.

Наша славна Україна розвивається культурно і економічно нарівні з европейськими державами. Ніхто і ніколи політичного становища в Україні не зможе зліквідувати. Українське молоде покоління, повне національної свідомости, доростає, одержує вищу освіту і буде, напевно, добиватися зміни теперішнього політичного стану в уряді. Ми дуже віримо, що В. Ющенко буде правити в Україні як президент, з його прихильниками молодої освіченої генерації. Передбачення Жириновського брехливі.

Після виборів президента над Україною засяє сонце радости, веселого та щасливого життя української нації. Україна увійде в коло держав Ради Европи та НАТО як культурна, заможна, велика держава, друга в Европі за розмірами своєї території.

Д-р Ярослав Павліський,
член УНСоюзу
Талагасі, Фльоріда

Чи треба друкувати про В. Жириновського?

У „Свободі" за 18 квітня вміщена стаття Л. Хмельковського „Ющенка вб'ють або він виїде в еміґрацію" за словами В. Жириновського. Напрошується думка, чи потрібно це поміщати у „Свободі"? Всім нам добре відомо, що В. Жириновський – це крайній нацист в російській Думі, вже найвища пора його прогнати, бо він заподіює помітну шкоду тій Думі. Чого варті ось такі його вислови: „Українська мова ніколи не стане світовою, гривня нікому не потрібна". Нам і Україні дуже потрібна! Або ось таке: „Москва буде торговельний центр, Петербург – культурний, Мінськ – спортивний, а Київ – політична столиця. Переїдемо до Києва жити". Без візи і не думай рухатися, відвеземо назад! Все це вже при кінці сорокових років ширили НТС-овці. Ось джерело, з якого черпнув В. Жириновський і ширить як його власну ідею, але воно ж не так!

До відома В. Жириновському, ми будемо щасливі, коли українська мова стане мовою українського народу, а на це потрібно час. Ющенка не треба страхати, він житиме у Києві і ніхто його не вб'є, бо маємо розумного Марчука, який в разі потреби може бути Президентом.

С. Паньків,
Порт Шарлот, Фльоріда

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

НА СОРОКОВИНИ ВІДХОДУ

Світлій пам'яті Анни Гарас

Св. п. Анна Гарас

ГАЙЛЕН ПАРК, Н. ДЖ. – У понеділок, 31 березня 2003 року, в домі доні Оксани і зятя Матвія Козяка, по тяжкій недузі відійшла у вічність, на 83-му році життя, широко відома і заслужена суспільно-громадська і союзова діячка св. п. Анна Гарас. Вона народилася в Перечині (Закарпатська Україна) у свідомій родині Михайла і Марії Кедюличів, там вчилася у народній школі, після того виїхала до Братислави, де закінчила Торговельну академію. Тому що українська молодь була переслідувана, поїхала до Відня в Австрії.

У Відні вона познайомилася зі студентом з Буковини св. п. Романом Гарасом, із яким повінчались 1940 року, а 1945 році вони переїхали до Мюнхену, Німеччина, а відтак 1949 року, із донею Оксанкою, родина Гарасів прибула до США, в місто Бетлегем, Па.

Покійна Гануся була промотором громадської праці та будівничою Українського Народного Союзу аж до відходу у вічність. Прибувши до Бетлегему, негайно з родиною стала членом УНСоюзу, 47-го Відділу Сестрицтва ім. Ольги Басараб, в якому 1954 року була обрана секретаркою, і так почалася її союзова праця. 1970 року була обрана головою Округи УНСоюзу Лігай Велі, а головною радною обиралася (6 каденцій) – під час 28-ої Конвенції 1974 року в Філядельфії, 1978 року під час 29-ої Конвенції в Пітсбурґу, 30-ої Конвенції (1982) в Рочестері, 31-ої (1986) в Дітройті, 32-ої (1990) в Клівленді, 33-ої (1994) в Пітсбурґу і 34-ої (1998) в Торонто, Канада. Під час цієї Конвенції не кандидувала на виборний пост і тому одноголосно була обрана почесним членом Головного уряду УНСоюзу. Як почесний член була учасницею 35-ої Конвенції 2002 року в Чикаго, де брала активну участь в дискусіях, як заслужена союзова діячка.

Слід згадати, що Лігай-Велійська Округа УНСоюзу одержала багато почесних плякет-нагород за віддану працю, а Анна Гарас, секретар – за придбання нових членів. Вона належала роками до Клюбу заслужених союзовців.

Гануся Гарас працювала не тільки для УНСоюзу, але була членом Українського Визвольного Фронту, не забувала суспільної праці у жіночих організаціях, була засновницею 91-го Відділу Союзу Українок в Бетлегемі. Належала до Головної Управи ОЖ ОЧСУ, де виконувала обов'язки організаційного референта, була головою 4-го Відділу ОЖ ОЧСУ в Лігай Веллі, а також головою Відділу УККА Лігай Веллі.

Панахида відбулася в п'ятницю, 4 квітня, в похоронному заведенні Бетлегему, о 7-ій год. вечора, під час якої прощали покійну і висловлювали співчуття родині голова Головної управи ОЖ ОЧСУ Люба Сілецька, Іван Стасів з Відділу Українського Конгресового Комітету Америки – Лігай Велі, 20-го Відділу ОЧСУ, а також місцевого Відділу ОЖ ОЧСУ, Стефан Гавриш – від імені голови УНСоюзу Стефана Качарая, а також від Філядельфійської Союзової Округи, а Оля Цегельська – від 91-го Відділу Союзу Українок. Евгенія Морковчук і Люба Сілецька поклали до домовини символічну квітку.

Похоронні відправи відбулися у суботу, 5 квітня, в українській католицькій церкві у Бетлегемі, які відслужив о. Данило Гурович, а відтак покійну похоронено на українському цвинтарі св. Андрія в Бавнд-Бруку біля покійного чоловіка Романа, який упокоївся 2 січня 1995 року.

Покійна осиротила доню Оксану з чоловіком Матвієм, сина Романа з дружиною Катрусею і внучкою Марійкою, сестру Марію Химинець з родиною у Кергонксоні, сестер Улясю Павлишинець з родиною і Олену Кедюлич, брата Андрія Кедюлича із родиною на Закарпатті, ближчу й дальшу родину в Америці і Україні.

З невимовним жалем пишу цю згадку про покійну Ганусю, із якою ми будували УНСоюз понад три десятиріччя.

Степан Гавриш

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСоюзу
ЛЮТИЙ 2003 р.

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
Активні члени 1/2003	6,170	12,736	2,810	21,716
Неактивні члени 1/2003	7,632	16,386	0	24,018
Всі члени 1/2003	13,802	29,122	2,810	45,734
Активне членство				
Приріст у 2/2003				
Нові члени	5	5	0	10
Нові УЛ	0	0	0	0
Прийняті наново	8	14	5	27
Разом	**13**	**19**	**5**	**37**
Убуток 2/2003				
Померли	0	38	0	38
Вибрали гроші	7	20	0	27
Відійшли з дозрілими вивін. грамотами	12	11	0	23
Виплатили вповні вкладки забезпечення	7	12	0	19
Відійшли на част. випл. забезпечення	0	0	0	0
Відійшли на безпл. продовж. забезпечення	0	1	0	1
Вигасло забезпечення (активні)	2	3	1	6
Кінчилось забезпечення	1	3	4	8
Разом	**56**	**100**	**21**	**177**
Всі активні члени 2/2003	6,154	12,667	2,810	21,631
Неактивне членство				
Приріст у 2/2003				
Виплачене забезпечення	7	12	0	19
Відійшли на частинно виплачене забезпечен.	0	0	0	0
Вигасло продовж. безплатне забезпечення	0	1	0	1
Разом	**7**	**13**	**0**	**20**
Убуток у 2/2003				
* Померли	1	57	0	58
* Вибрали готівку	9	22	0	317
Дозрілі вивін. гр. неповної виплати	1	2	0	3
Повернені в активні	8	14	0	22
Вигасло забезпечення (неактикві)	1	3	0	4
Разом	**20**	**98**	**0**	**118**
Всі неактивні члени 2/2003	7,619	16,301	0	23,920
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ 2/2003	**13,773**	**28,968**	**2,810**	**45,551**

(* Виплачені і частинно виплачені грамоти)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Син репресованого став ієрархом

Хочу розповісти українцям за кордоном про людину, як активно працює для відродження Церкви. Владика Даниїл, Архиєпископ Рівненський і Острозький УПЦ Київського патріярхату, належить до чільних високоосвічених молодих ієрархів України. Народився він на Буковині, в родині о. Михайла і Василини Чікалюків, які були репресовані за українську національну свідомість московсько-більшовицьким окупаційним режимом. Батько матері також був репресований. Школою для Даниїла був батьківський дім, де він набув основ християнського і національного виховання. На іспитах у випускному клясі школи йому з суспільствознавства поставили незадовільну оцінку, бо знали, що він хоче вчитися в семінарії. В 1975 році Даниїл поступив в Одеську духовну семінарію, єдину тоді в Україні, а після закінчення її продовжив навчання в Московській духовній академії, яку скінчив 1983 року. Повернувся в Одеську духовну семінарію викладачем і тоді ж був рукоположений у священики. Викладав до 1987 року, коли був спрямований в аспірантуру, на богословський факультет університету у Салоніках, в Греції, де вивчив і грецьку мову.

1990 року повернувся в Україну. Рік перед тим в Києві було відновлено Київську духовну семінарію, де він з 1991 року виконував обов'язки ректора, і тоді ж возведений в сан архимандрита.

У 1992 році на об'єднувальному соборі створено УПЦ Київського патріярхату. Довелося перенести семінарію з Лаври до Свято-Андріївського собору в Києві, а з 1993 року там же засновано Київську духовну академію. Даниїла призначили ректором. То були важкі початки, але за підтримкою тодішнього Митрополита Філарета, українських православних владик в США, – Митрополита УПЦ в Америці Константина, Архиєпископа Антонія, Братства св. Андрія в США, світлої пам'яті Митрополита Анатолія Дублянського, окремих священиків, вірних з українських парафій Америки, Австралії, Західної Европи академія вижила як вищий духовний заклад і в 1997 році мала перший випуск.

У 2000 році Даниїл очолив Рівненсько-Острозьку епархію. Владика Даниїл вважає, що московська Церква ніколи не піде на жодне об'єднання православних. Щодо УПЦ КП і УАПЦ – то з волі Божої таке об'єднання прийде.

Володимир Рожко,
Рівне

Допоможіть православним в Україні

До нашого Українського православного товариства Св. Апостола Андрія Первозваного надійшло звернення про допомогу від двох православних парафій в Україні. Одна з них – з міста Любешова на Поліссі, поблизу від українсько-білоруського кордону, а друга – зі столиці України, Києва. І одна і друга зазнають переслідування не тому, що вони православні, а тому, що вони стали українськими православними парафіями. Їх переслідують за усвідомлення їхнього національного коріння, подібно, як всіх нас переслідували за це від віків.

З Києва пише Галина Гавриленко: *„У вересні 2002 року, в районі „Оболонь" Києва, де мешкає близько 300 тисяч людей, закінчено відбудову невеличкої каплички – єдиної в районі парафії Київського патріярхату. Капличку ми збудували з ініціятиви Володимира Кательницького, якого вбито разом з його матір'ю за нашу святу віру. Після відкриття церкви хтось підпалив її. Не можна описати нашого горя! Але завдяки наполегливості настоятеля о. Віктора ми церквочку реставрували і знову в нашому храмі збираємось і славимо Господа! Але тепер виникла загроза закриття каплички. За земельну ділянку і проєктну документацію на нас наклали оплату 7,000 гривень, яких не маємо. Це приведе до закриття каплички за несплату податку. Допоможіть нам зберегти нашу маленьку українську православну церкву!".*

Ми приєднуємося до цих прохань і просимо висилати пожертви на адресу: St. Andrew's Society" 1023 Yorkshire Drive, Los Altos, CA 94024. Пожертви будуть звільнені від податків.

Михайло Герець,
голова товариства

Книжка про козацьку старшину

Редакція дніпропетровського журналу „Бористен" підготувала до друку рукопис нової книги відомого українського письменника Валентина Чемериса „Убивство на хуторі біля Диканьки", що складається з художньо-документальних повістей.

Їх герої – українські гетьмани та запорозькі козаки. Письменник досліджує зрадництво і хитання козацької старшини, боротьбу за булаву – усі ті біди, котрі принесли стільки лиха Україні.

До книги включено оповідання про відомого українського археолога Бориса Мозолевського, який знайшов всесвітньо відому скитську пектораль.

Будемо уклінно вдячні громаді за посильну фінансову підтримку цієї книги. Імена усіх жертводавців будуть вміщені у виданні. Ви отримаєте також книгу зі вдячним дарчим написом редакції, на Ваше замовлення ми вишлемо необхідну кількість примірників до рідних і знайомих в Україні. Ваші пожертви просимо надсилати на адресу: I. Chejlyk, 45 Mountain Ave., Warren, NJ 07059.

Іларіон Хейлик,
Ворен, Н. Дж.

На таку книжку чекає молодь України

До Комітету допомоги України Центрального Нью-Джерзі Ганнуся Сазанська надіслала листа з Полтави у якому зокрема говориться: „Надсилаю вам цикл віршів мого батька А. Сазанського „Тридцять третя сльоза", які дуже популярні серед молоді у нашому реґіоні, але ми не можемо задовольнити запити з відомої причини – брак коштів. Просимо розглянути можливість видання книги „Тридцять третя сльоза". Коли ми видамо книгу, то частину тиражу можна буде переслати вам до річниці Великого голоду. Батько каже, що саме цього року у нас є можливість охопити роз'яснювальною роботою багато дітей і молоді. І саме для цього нам потрібно якомога швидше видати „Тридцять третю сльозу".

Комітет поділяє пропозицію Ганнусі Сазанської і закликає читачів складати пожертви на друк цього твору. Чеки можна виписувати на: „Committee for aid to Ukraine" та висилати на адресу: „Ukrainian National FCU", 35 Main St, So. Bound Brook, NJ 08880, Account #8520 (пожертви звільнені від податків).

Михайло Шульга,
Вайт Гавз Стейшен, Н. Дж.

Подаємо три вірші циклю „Тридцять третя сльоза".

Крутить вітер сивим прахом,
За вагони день сіда...
Ходить хлопчик понад шляхом:
Дядю, хлібчика подай...
Розливається гармошка.
Келихів високий ряд... –
Дядю, дайте хлібця трошки!
Дядю, мамка помира...
Ешелони, ешелони.
Під брезентами мішки...
Плаче хлопчик край вагона,
Просить пригоршню муки.
Штор мальовані онучі,
Каменюками слова:
„Не дает хохол вонючий
После рюмки пожевать!"
... Де той свідок? Ешелони...
Відвернувся ситий світ,
Під коліс залізні дзвони
Він конає у траві...

* * *

Пелехата, коло хати
Божевільна бродить мати,
А рядочком у садочку
Три горбочки, три віночки...
Та ще сонця хижі руки,
Та ночей дзьобасті круки,
Та краплин крихкі дзвіночки –
На горбочки, на віночки.

* * *

Кому вони завинили
На цім краснім світі?!
Ой розсіялись могили
А в них малі діти.
Малі діти, янголята,
Убієнні катом.
Чом ти тату,
Любий тату
Не зарізав ката?
Чом ти тату
Взяв лопату
Могилу копати
Свою доню яснооку
В землю заривати?
Ой навіщо рабе-тату
Ти вибрав лопату..?

Голодомор – в центрі уваги науковців

Доповідачі (зліва): д-р Д. Даревич, д-р Р. Сербин і д-р Л. О. Онишкевич після закриття „круглого стола". Фото: Я. Кулинич

НЬЮ-ЙОРК. – У приміщенні НТША і за його ініціятивою відбувся в неділю 6 квітня „круглий стіл"– як продовження доповідей на тему Великого голоду 1932-33 років у його 70-ту річницю.

Цю незвичайно цікаву низку доповідей відкрила, як господар, голова НТША д-р Лариса Онишкевич, передаючи провід в руки д-ра Ярослава Пеленського, директора Інституту европейських досліджень НАН України і голови Східньоевропейського дослідного інституту ім. В. Липинського.

„Круглий стіл" проведено у двох сесіях, з яких перша була присвячена архівним матеріялам про голодомор, а друга – віддзеркаленню цієї найбільшої трагедії України у мистецтві та літературі.

Перший доповідач д-р Тарас Гунчак проаналізував матеріяли про голод, що їх він знайшов в архівах України і Польщі. Він звернув увагу слухачів на широку реакцію на голод в східніх областях України, що пройшли західніми землями та охопила їхніх мешканців-українців, про інформування провідних політичних діячів про Великий голод, про резолюції, протести та день жалоби 29 жовтня 1933 року, а вкінці – про протестаційний акт Миколи Лемика із атентатом на совєтського консула у Львові.

Д-р Станіслав Кульчицький з Інституту історії НАН України інформував про архіви у справі голоду, які знаходяться в Україні. При цьому він звернув увагу, що за совєтського панування усі архівні матеріяли мали знак „таємно" та їх не можна було отримати. Він, однак, привіз і виставив ряд книжок, виданих на цю тему вже в роки незалежности, і повідомив, що в травні буде засідання Верховної Ради на тему голодомору. Але цього не досить, належить звернутися до Об'єднаних Націй з пропозицією визнати голодомор геноцидом.

Останнім доповідачем у першій сесії „круглого стола" був д-р Роман Сербин, професор-емерит з ділянки історії в університеті Квебеку. Доповідач поінформував присутніх про матеріяли про голодомор, що він їх знайшов в архівах Міжнародного Червоного Хреста в Женеві. На жаль, як довідалися слухачі, через негативні інформації Москви, що ніякого голоду в Україні не було, усі інтервенції Міжнародного Червоного Хреста залишилися без відповіді. Поруч із цим в архівах Червоного Хреста в Женеві находяться матеріяли тільки про Голод 1921–1923 років, а не про 1932–1933 роки.

У другій сесії „круглого стола" д-р Дарія Даревич, голова НТШ Канади, доповідала про відгук Великого голоду в нашому мистецтві. Цей відгук був дуже малий. В мистецтві просто бракує дослідників голодомору. Також можливо, що коли й були мистецькі праці із цієї теми, то їх знищено. Тут вона зупинилася на тих нечисленних, що збереглися, а це дві праці Василя Касіяна, Софії Бойчук, рисунки Казимира Малевича. Поза межами України цю тему порушили у своїх працях Богдан Певний, Юрій Соловій, Лідія Боднар-Балагутрак, а в Україні після проголошення незалежности – Роман Романишин. Д-р Д. Даревич аналізувала причини цієї незадовільної мистецької уваги до найбільшої трагедії України та подала її причини.

Останній доповідач, голова НТШ д-р Лариса Онишкевич, обворювала питання голодомору в нашій драматичній творчості. Українська драматургія в совєтські часи також не могла вийти за межі заборон, тим більше у темах, свідомо замовчуваних владою. Тому відомі п'єси з цієї теми появилися не в Україні, а в діяспорі. Тут вона зосередилася на аналізі п'єси Юрія Яновського „Потомки", що була написана таки в Україні, Богдана Бойчука „Голод 1933" і Сергія Кокт-Ледянського „Великий Злам". Л. Онишкевич підкреслила у своїй аналізі, що п'єси з голодової тематики, створені в Україні і в діяспорі, не подають повної картини голодомору. Треба надіятися, що появляться літературні твори з цією тематикою, які з повною правдою відтворять історичні факти.

Це підкреслив також ведучий „круглим столом" д-р Я. Пеленський, підсумовуючи доповіді та дискусію із слухачами. На його думку, щойно тепер, у 70-річчя Великого голоду, починається поважний його розгляд та нефальшована його аналіза в історії, із поміччю літературного і мистецького осягнення.

О. Кузьмович

Наш музей в Дітройті знову діє

ДІТРОЙТ, Миш. – Після довгої перерви українсько-американський музей при вулиці Конор і Черест, біля церкви Непорочного Зачаття в Гамтремику, знову почав активно репрезентувати українську культуру.

З ініціятиви нововибраного екзекутивного директора Романа Мазяка і декількох членів Управи весь квітень пройшов як місяць Української культури – при співучасті міської управи і бібліотеки місто Гамтремику. Ініціятива належала головній радній міста Каті Кристі, яка є українського походження, і директора бібліотеки Тамари Сохацької, польського походження. Їм активно сприяли виконавчий директор музею Роман Мазяк і член Дорадчого комітету інж. Богдан Неганів.

Учасники відкриття Місяця української культури.

З великої збірки музею вибрано експонати, які найкраще репрезентують українську культуру, – різьбу, вишивки, писанки, кераміку (трипільську, подільську і київську), портрети і поезії Тараса Шевченка, фотографії і документи про Великий голод в Україні. Також відзначення, які одержала Маруся Бек – перша радна жінка міста Дітройту. Збірки українських грошей і поштових карток з колекції Р. Мазяка та ін.

Виставову залю бібліотеки вдекоровано карточками Ярослави Сурмач-Мілс, картами України і взірцями народної ноші з різних земель України.

Першою імпрезою в квітневій програмі було відкриття виставки, присвяченої мистецтву писанки.

Отже, 3 квітня по полудні відбулося відкриття місяця української культури, при співучасті посадника міста Ґері Зич, головної радної Каті Кристі, директора бібліотеки Тамари Сохацької і представників українсько-американського музею. Міський голова Гамтремику Ґері Зич вручив представникам музею офіційну проклямацію з приводу відкриття Місяця української культури, а пані Кристі – проклямацію від міської ради. Опісля відбулося показове писання українських писанок, яке провадили відомі мистці Ірена Шумило і Роман Сенюк. Про відкриття виставки і показ писанок повідомили місцеві газети і журнали. Польська преса відзначила цю подію двосторінковим репортажем в „Polish Weekly".

Показ малювання писанок було повторено через тиждень, 10 квітня 2003 року, коли відбувався літературний вечір, присвячений Тарасові Шевченкові, його поезіям, в перекладі на інші мови.

Також успішною імпрезою було святкування з 95-річчя народин і 65-ліття громадської праці славної Марусі Бек – першої жінки-радної міста Дітройт. На святкуванні виступили президент українсько-американського музею д-р Микола Григорчук і директор бібліотеки Тамара Сохацька, інж. Олег Цієплий, Каті Кристі. Юля Стойко і Віра Гнатюк репрезентували Союз Українок Америки.

Опісля відбулося приняття при каві і солодкому.

Богдан Неганів

24 травня: загальні збори УСЦАК

ІСТ-ГАНОВЕР, Н. Дж. – Чергові загальні збори Української спортової централі (УСЦАК) відбудуться 24 травня в Конференційній залі готелю „Рамада". Згідно зі статутом, кожне спортове товариство, клюб, молодеча організація чи активний окремий спортовий осере-док при цих організаціях висилають на загальні збори Централі по три делеґати, які мають право голосувати і бути вибраними до управи.

Управа УСЦАК робить усе можливе для влиття в свої ряди нових членів, нових сил. Фізична культура і спорт – це одна з дуже важливих ділянок українського суспільно-громадського життя, яка, на жаль, не завжди в наших організованих громадах привертає на себе належну увагу. У багатьох наших громадян помилкове поняття про фізичну культуру і спорт, які пов'язують їх в більшості тільки з футболом (копаним м'ячем). А фізична культура і спорт в сучасному світі відіграють велику ролю у вихованні молодого покоління. УСЦАК від самого початку свого існування спрямовувала своїх членів на правильне фізичне виховання молоді, постійно заохочувала до творення юнацьких ланок і дружин, патронувала та закликала проводити літні спортові школи і табори для українського юнацтва.

Не завжди і не все вдавалося, але факти активної участи в чемпіонатах УСЦАК з легкої атлетики, тенісу, плавання, відбиванки (волейболу), та інших ділянок спорту говорили самі за себе. Наша спортова молодь брала участь у „вільних" і Українських спортових Олімпіядах, Українських спортових ігрищах молоді, співорганізатором яких була УСЦАК. Кількасот осіб з нашого юнацтва взяли участь в організованій Спортовою централею поїздці в 1991 році в західні області України, яка значно піднесла на дусі громадян тієї частини України.

Відновлення незалежности України вплинуло на діяльність УСЦАК. Поза своєю статутовою працею управа вперше в історії почала тісну співпрацю з численними спортовими Федераціями України, Національним олімпійським комітетом України та міністерством молоді і спорту України. Було створено „Фонд відродження спорту в Україні", на який, завдяки пресовій кампанії, члени і симпатики УСЦАК, як теж ентузіясти українського спорту, пожертвували близько 400 тисяч долярів. Завдяки цьому фондові УСЦАК змогла оплатити кошти лету плавацькій репрезентації України до Монреалю, членські внески до Міжнародних федерацій для 39 спортових федерацій спорту України, які, таким чином, змогли раніше вийти на Міжнародні спортові арени. УСЦАК оплатила лет з Києва і назад для Олімпійської команди України до Лілеґамеру, закупила гімнастичне обладнання коштом понад 40 тисяч долярів для тренування збірної України, допомогла участі України на Олімпіяді в Атланті, виплатила стипендії для студентів Львівського державного Інституту фізичної культури, десять тисяч у формі стипендії – для фігуристки Оксани Баюл, яка після того здобула золоту медалю на Олімпіяді в Лілеґамері. Значні суми виплачено на оплати поїздок індивідуальних спортовців України (шахістів, плаваків, веслувальників та двічі – збірній України з футболу).

Зацікавлені можуть докладніше ознайомитися з діяльністю УСЦАК у виданнях „На олімпійських хвилях" та „УСЦАК і спорт в Україні". Їх можна замовити в УСЦАК за адресою: 680 Sanford Ave., Newark, NJ.

Омелян Твардовський,
пресовий референт УСЦАК

Показ моди – з дуже корисною метою

ЧИКАҐО. – Комітет міст побратимів Чикаго-Київ в рамках Міжнародної програми споріднених міст організовує показ моди під назвою ***„Тому що життя є прекрасне"***. У рамках показу буде представлено трьох провідних проєктувальників з України: Анну Бабенко, Вікторію Гресь і Оксану Караванську, а також двох українських проєктувальників, що проживають в Чикаґо, – Тетяну Челехову і Наталію Назарову. Почесним головою показу є Меґі Дейлі (Maggie Daley), дружина посадника міста Чикаґо. Всі отримані від показу прибутки буде спрямовано на придбання мамографічного обладнання, за допомогою якого здійснюються рання діягностика рака молочної залози (рака грудей) в тих реґіонах України, де немає відповідного обладнання для проведення таких обстежень.

Чикаґський показ буде прем'єрою на теренах Північної Америки, наступні покази відбудуться в Дітройті, Торонто, Нью-Йорку, Вашінґтоні. Цю акцію започатковано в Києві восені 2002 року. Всі заходи є частиною проєкту, розпочатого Українським Жіночим Фондом в Україні, для сприяння ранньому виявленню та лікуванню рака грудей в Україні, де рівень смертности від цього захворювання є одним з найвищих в Европі. В цій країні, де жіноче населення складає 26 мільйонів (54 відсотки населення), в минулому році виявлено 14,000 нових випадків захворювання раком грудей і понад 7,000 померло від рака молочної залози (грудей).

Можливості для виявлення та діягностики рака грудей в Україні є дуже обмеженими, тому дуже багато випадків захворювань не було виявлено і хворі не отримали належного медичного лікування. В цій частині світу в розумінні жінок діягноза рака грудей звучить рівнозначно смертному вирокові, тому що це захворювання залишається одним з головних причин смерти жінок працездатного віку, впродовж першого року захворювання помирає 20 відсотків жінок з цією діягнозою.

Благодійні внески в цей проєкт будить використані Київським Комітетом міст-побратимів з метою придбання мамографічного та діягностичного обладнання для надання можливости Українським жінкам виявляти рака молочної залози в ранніх стадіях захворювання. Всі пожертви згідно з існуючим законодавством можна списати з податків.

Показ відбудеться в п'ятницю, 30 травня 2003 року, о год. 6:30 вечора в Престон Бредлі Гол (Preston Bradley Hall) – Культурному Центрі міста Чикаго за адресою: 78 E. Washington Street Chicago, IL 60602. Вартість квитків 75 дол.. За квитками та іншою інформацією телефонуйте: 312-742-5320.

Марія Мондраґун

Дарунки для знедолених

ПАРМА, Огайо. – На Велику Суботу, 26 квітня комітет парафіяльної молоді української православної катедри св. Володимира приготував понад 25 пасхальних кошиків для парафіян, які перебувають в лікарнях, старечих домах, або немічні і хворі – вдома. В кожному кошику були Великоднє поздоровлення від молоді і ікона, паска, крашанки, ковбаса, свічка. На світлині: о. Іван Наконечний, настоятель катедри св. Володимира, освячує пасхальні кошики.

Іван Норка

Для наших дітей – школа

НЬЮ-ЙОРК. – Коли професійна цікавість привела мене знову на добре відомі пороги Школи українознавства в Нью-Йорку, пригадалося, немов це було вчора, як кожної суботи привозила сюди своїх дітей. Відтак мої діти привозили сюди з такою самою точністю, чи й ще привозять тепер, своїх дітей. Розуміється, ми не були вийнятковою родиною, і було б, мабуть, дуже цікаво зробити статистику, скільки українських родин в Нью-Йорку чи його околицях брало участь у діяльності цієї Школи українознавства, що працює під опікою ОУА „Самопоміч" і під провідництвом цілої плеяди учителів.

Керує школою мґр. Ольга Кекіш, а їй допомагають добрий десяток учителів. Не менш помічним є Батьківський комітет, який дбає про усі ці побічні, але важливі технічні справи. Все це відбувається немов самозрозуміле – так, як відбувалося і тридцять чи більше років тому, коли мені доводилося, як десяткам інших батьків, кожної суботи заходити до будівлі школи св. Юра, де в її частині на третьому і другому поверсі чекали наших дітей усі потрібні приміщення.

Чи можна дивуватися, що ці приміщення після цих довгих років потребували віднови та відповідної праці? Справді, можна лише подивляти теперішню управу Батьківського комітету та поодиноких батьків, що взялися до такого потрібного діла – відновлення приміщення, в якому українські діти перебувають кожну суботу шкільного року.

Саме цю зворушливу добровільну працю, яку впродовж довгих місяців кожної суботи вели батьки та помічники, вдалося мені спостерігати. Як інформує голова Батьківського комітету Люба Лабунька, все розпочалося від з'ясування одного з батьків, К. Подпірки, що саме віднова кляс та бічних приміщень є вже конечним для безпеки та гігієни дітей. Ствердивши це спільно, провід Батьківського комітету виготовив відповідного листа до батьків зі закликом зложити гроші та фізичною працею допомогти. І після нового 2003 року все почалося. Листи та відповідні афіші зі закликом допомогли зібрати фонди і залучити добровольців – й от праця на третьому поверсі закипіла. Коли добровольців до фізичної праці не ставало, найбільш активний К. Подпірка знаходив робітників, які за оплатою виконували різні праці.

В оплаченні видатків допомагають різні українські установи і батьки дітей, а в першу чергу – Батьківський комітет. Як розповідає голова Комітету Люба Лабунька, саме ці гроші, як і добровільна праця частини батьків, допоможуть до кінця шкільного року закінчити усі відновлення третього поверху школи св. Юра, де довгі роки діє Школа українознавства. Праця в суботу безперервно кипить. В одній залі відновлюють обрамування вікон, в другій малюють стелю. Як добре, що знайшлися ці ентузіясти. Але ж вони роблять це для своїх і не-своїх, але українських дітей. Тож – слава їм і честь за те! Коби таких було більше у нашій спільноті!

О. Кузьмович

На світлині зліва: Л. Лабунька і К. Подпірка; праворуч: добровольці працюють у школі.

Красуня Всесвіту...

(Закінчення зі стор. 1)

пили також лікарі з Філядельфії та інших міст США на тему СНІД-у в Україні: д-р Тим А. Кларі, д-р Йосиф Амон, д-р Марія Р. Грицеляк, д-р Кайт Шехтер та Йосиф Сивенький, який виконав фото-проєкт в Україні про людей, хворих на СНІД.

Між промовцями також були представники добродійних організацій, які допомагають Україні:Олександер Кузьма – виконавчий директор Фонду допомоги дітям Чорнобиля, та д-р Лариса Кий – голова Злученого Українського-Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК), які повідомили про сучасні проєкти їхніх організацій в Україні.

Красуня Всесвіту Юстина Пасек прибула о год. 3-ій, вітали її квітами Таля Антоняк та Ерик Різанов. Також вітав її великий транспарент через дорогу перед УОКЦентром, а українська громада традиційно – хлібом і сіллю. Юстина Пасек, яка представляє країну Панаму, народжена в Україні (її батько – українського походження) і є самовідданим борцем проти СНІД-у по всьому світі.

В ґалерії УОКЦентру Красуню Всесвіту привітав шкільний танцювальний ансамбль „Волошки". Відтак представлено український „Рушник надії", який складається із 100 вишивок, величиною 5х5 інчів кожний, присланих з цілої Америки. За словами голови Комітету Орисі Гевки, „Рушник надії" представляє „молитву громади за здоров'я дітей, а також за тих, що нидіють і вмирають від СНІД-у. Пам'ятаймо, що Україна щодо кількости захворювань утримує першість в Европі та займає шосте місце в світі. Мотря Бойко-Вотерс з допомогою підкомітету допомогла виконати цей проєкт". Також відбулося передання потерпілим від СНІД-у в Україні 43 ковдр – т. зв. „quilts", виготовлених американськими дітьми, під проводом організації „Ковдринки для дітей" („Quilts for Kids").

О 6-ій години вечора почалося прийняття та відкриття виставки світлин д-ра Роксоляни Тим'як-Лончини із Чикаґо про українських сиріт під назвою „Позбавлені барви" („Starving for Color").

Д-р Лончина коротко описала тематику виставки. Виступали конгресмен США Джозеф Гофел, член українського кокусу при Конґресі США, та довголітній приятель української громади і колишній конґресмен Джон Фокс. Представник палати штату Пенсильванії Еллен Бард приготовила привітальну грамоту для Красуні Всесвіту.

На прийняття також прибув несподіваний гість – бандурист Віктор Мишалов з Торонто, який зачарував публіку своєю віртуозною грою.

О годині 7-ій почався урочистий бенкет на честь Красуні Всесвіту. Серед почесних гостей були Архиєпископ Антоній (Українська Православна Церква в США), Митрополит Стефан Сорока (Українська Католицька Церква) та консул Панами Гльорія Атанапулес. Присутні також були представники 28 українських організацій.

Під час бенкету виступили танцювальний ансамбль „Волошки", чоловічий хор „Прометей", „Міжнародний балет", та молодий співак естрадної музики – 15-літній Юрій Мельничук з України.

Як наслідок спонтанної пожертви Ольги Бохно в сумі 1,000 долярів для потерпілих від СНІД-у в Україні, під час бенкету виявилися й інші жертводавці. Митрополит Стефан та Архиєпископ Антоній подарували по 1,000 долярів з особистих фондів; д-р Геба – 1,000 долярів; було багато датків на менші суми.

У неділю, 4 травня, в соборі Непорочного Зачаття Митрополит Стефан відправив Святу Літургію в наміренні жертв СНІД-у і сиріт в Україні та виголосив зворушливу проповідь.

О 12-ій години дня відбулася пресова конференція, під проводом д-ра Андрія Чуми та з участю Красуні Всесвіту, представника посольства України д-ра Сергія Корсунського, консула Панами Гльорії Атанапулес та представника мера Філядельфії Мджензі Трейлор, який привітав Красуню Всесвіту і вручив її мініятюру „Дзвону Свободи".

Під час всіх акцій присутня громадськість підписувала петицію зі закликом до президента США Джорджа Буша до фінансової та медичної допомоги Україні в її боротьбі зі СНІД-ом.

Всі доходи призначені на освітні програми СНІД-у в Україні та на стипендії для сиріт. Організатори цих подій запрошують всіх читачів „Свободи" щиро жертвувати на окремий фонд, відкритий у Федеральній кооперативі „Самопоміч" у Філядельфії – під назвою „AIU Children's Fund". Адреса: USRFCU, 1729 Cottman Ave., Philadelphia, PA, 19111.

Петро Гевко

Доповідачі на конференції, за ними – „Рушник надії".

Українки Америки – перед викликами XXI ст.

Зліва: Ярослав Куровицький, Віра Старух, Маріянна Заяць, Наталія Мартиненко, Ірина Куровицька, Юрій Рубашов.

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – З 4 по 6 квітня на Союзівці, в особливо дружній і теплій атмосфері, відбувалася конференція на тему: „Світ у XXI столітті та Жінка", організована 95-им Відділом Союзу Українок Америки. Мета цього заходу полягала в тому, щоб зібрати представниць українських громад Америки на розмову про родинні, суспільні, світові проблеми, які їх найбільше хвилюють.

В естетично прибраному передпокої головного будинку Союзівки увечорі в п'ятницю, 4 квітня, розпочалася програма – відбулася перша зустріч українок з Дітройту, Філядельфії, Бостону, Вашінґтону, Нью-Йорку, Нью-Джерзі та Конектикату. Після привітання голови конференції Маріянни Заяць, було відкрито художню виставку, відтак учасниці згуртувалися у спонтанний хор, зазвучали задушевні українські пісні. Доречним виявилося добре вино, надіслане місцевою винною крамницею „Гадсонова долина", бо добиратися в Кетскільські гори жінкам довелося у холодну, сиру погоду.

В рамках організованої Уляною Гайдар художньої виставки було представлено низку прекрасних творів наших талановитих мисткинь – Оксани Цегельської-Клапічак, Ані Фаріон, Ярослави Геруляк, Ірини Гомотюк-Зєлик, Ольги Марущак, Христини Сай, Уляни Целевич-Гайдар, Ілони Сочинської, Зоряни Сохатської, Маріянни Щавінської-Кранс і Галини Титли. Уляна Гайдар коротко охарактеризувала індивідуальні художні стилі та засоби.

Цього ж вечора учасникам конференції було представлено письменницю Ірену Забитко – двомовну українську американку першої генерації, яка виросла в Українському Селі в Чикаґо і є автором твору „Невмите небо" („The Sky Unwashed") - новелі про Чорнобиль, за яку отримала декілька літературних нагород. Ірена Забитко ознайомила присутніх зі своєю останньою книжкою „Коли Люба залишила дім" („When Luba Leaves Home"), яка роповідає клясичну історію зростання в американському середовищі. Після того, як авторка прочитала кілька уривків з цього твору, слухачки висловили свої думки про почуте, так що відбувся жвавий обмін враженнями і, звичайно, з'явилося багато охочих придбати цю нову книжку. Письменниця радо підписувала кожний примірник.

Наступного дня, в суботу, конференцію відкрила змістовним виступом її голова Маріянна Заяць, яка є також президентом Центральної Нью-Йоркської реґіональної ради. Зокрема вона розповіла про зусилля, котрих довелося вжити, щоб зібрати разом так багато жінок української громади, попри їхні професію, основну мову та те, у що їхня організація вірить.

Відтак слово було надано голові Союзу Українок Америки Ірині Куровицькій, яка відзначила загальну тенденцію розвитку жіночого руху, а також підкреслила, що ми, українські жінки в Америці, маємо подвійний обов'язок – поліпшити наше власне життя, а також життя наших сестер в Україні. Далі провідниця СУА зосередилася на найголовніших для нашої організації питаннях.

В суботньому семінарі на тему „Правова та фінансова відповідність" (Legal and Financial Fitness) виступили Оксана Хенос та Зоряна Ставнича. Перша з них є юристом та спеціялістом в ділянці звільнення організацій від оподаткування при Департаменті фінансів США. На цьому семінарі О. Хенос докладно пояснила, що саме вважається благодійною діяльністю, яка дає підстави для зниження або звільнення від податку, а що ні. З. Ставнича – дипломований спеціяліст з питань фінансів та власник фірми, яка надає фінансові послуги. У своєму витупі вона подала багато корисних порад щодо того, як покращити індивідуальний чи родинний фінансовий стан та забезпечити його позитивну стабільність. Обидві ці спеціялістки вичерпно відповіли на важливі запитання слухачок.

Люба Сіра, яка працює інформаційним технологічним архітектором в „IBM", і також є членом 4-го Відділу Союзу Українок Америки, організатором минулорічних конференцій і конвенцій, тему „Назавжди молодий" присвятила проблемі старіння та завершила ствердженням, що старість - це стан душі. Ця теза викликала широке і емоційне обговорення під час обідньої перерви.

Після обіду конференція розділилася на два сеґменти. Перший розглядав питання з фізичного і психічного здоров'я жінки, а також різні проблеми догляду за людьми похилого віку. Другий сеґмент був присвячений темам комунікації, управління та кар'єри в суспільстві, в якому домінують чоловіки.

Доктор Тетяна Зозуля є спеціялістом в галузі основної та прикладної неврохірургії, працює з різними аспектами неврологічних та психіятрічних порушень, а також досліджує різницю між жіночим та чоловічим мозком і те, як ця різниця впливає на результати їхньої реакції. Доктор має приватну неврологічну практику в Нью-Йорку. Ці наукові досягнення Т. Зозулі допомогли авдиторії краще зрозуміти виклики, з якими сьогодні зустрічається жінка, і чому та в який спосіб вона відповідає на ці виклики.

Тема комунікації висвітлювалася двома експертами в цій галузі – головним редактором англомовного „Українського тижневика" Ромою Гадзевич і Джіна Ганчер, директором публікацій та дизайну продукції Лісничих дослідів в Кембриджі, Масачусетс.

Доктор Марта Кушнір, лікар та секретар Української Асоціяції Медиків Північної Америки (Нью-Йорку) також доповідала на тему здоров'я жінок, заторкнувши при цьому такі проблеми в галузі медицини, про які багато хто і не чув, а потім теж відповіла на численні запитання.

Про кар'єру жінки в сучасному суспільстві, в якому домінують чоловіки, доповідали експерти з різних галузей. Дискусію очолила Надія Ратич, менеджер в компанії „Баєр", де вона є единою жінкою в департаменті із 140 осіб. Вона також є членом Ради директорів Української спілки американських інженерів. Участь в дискусії взяли Оксана Мулик, д-р Іванна Ратич і Оксана Равлюк-Протеніц.

Д-р Н. Ратич з 1960 року по 2000 рік була постійним професором німецької мови і літератури в Ратґерському університеті, є членом Союзу Українок Америки з 1957 року, в 1999 році вдостоєна звання „Почесний член". О. Равлюк-Протеніц - професор музики в університеті штату Нью-Йорк. Вони поділилися багатим власним досвідом на шляху до успіхів і признання, про те, яких надзвичайних зусиль доводилося вживати, щоб досягти однакового рівня з чоловіками, які працювали в цій же галузі.

Тему „Догляд за старшими" представила мґр. Ірена Д'Алесійо, яка понад 20 років працювала соціяльним представником місцевого уряду для середовища людей похилого віку. Вона поділилася глибокими знаннями в цій галузі.

В останній день мова йшла про важливу для сучасної працюючої жінки тему - „Належне управління". Віра Камінська, яка нещодавно відкрила оздоровчо-консультативний центр для жінок в Ричборо, закрила післяобідню сесію спеціяльними вправами та медитацією.

На банкеті цього ж вечора голова конференції Маріянна Заяць зачитала листи від сенатора Гілярі Клінтон та губернатора Джорджа Патакі. В подяку за зусилля п. Маріянни з в справі залучення молодшого жіноцтва до діяльности громади, Єва Панчишин і Рената Заяць вручили їй букет квітів.

В рамках програми конференції голова Союзу Українок Америки Ірина Куровицька представила „Сертифікат досягнень" 95-го Відділу, подякувала його членкам за їхню активність як в громаді, так і поза її межами, зокрема за організацію цієї конференції.

Банкетна програма включала коротку промову д-ра Наталі Мартиненко з Генерального консульства України в Нью-Йорку, виступ вокального ансамблю „Чарівний Гомін", а також представлення Мартою Яросевич-Гондер Фонду здоров'я жінок. М. Яросевич-Гондер є гідрологом при Світовому банку та щойно обраною головою відділу з питань навколишнього середовища і здоров'я в Союзі Українок Америки. Вона виклала своє бачення, як при наявних ресурсах тут, в Америці, (Союз Українок Америки) та в Україні (Союз Українок) можна надавати важливу інформацію, а також навчати українських жінок, як собі допомогти.

Артистка в жанрі комедії Люба Гой, яка мала поставити виставу під час банкету, змушена була скасувати її в останній момент, оскільки летовище в Торонто закрили через сніговий шторм. Л. Ґой прислала теплі привітання учасникам конференції.

Сесія в неділю розпочалася після Служби Божої в українсько-католицькій церкві Святої Трійці. Тему „Українські жінки в двох світах" представила Рената Заяць, яка працює фінансовим аналітиком у великій американській компанії. Було троє досвідчених доповідачів – Єва Панчишин, яка є практикуючим адвокатом в Нюбурґу, Нью-Йорк; Анна Хоменко – фахівець з міжнародного та порівняльного права, та Джіна Ганчер. Доповідачі розповіли про свій досвід спілкування з українською громадою, про те, як вони розподіляють свій час і енергію

(Закінчення на стор. 20)

Акція „Вісла" була заплянованим злочином проти українців

28 квітня 1947 року шість дивізій Війська Польського оточили села, в яких проживало українське населення. Польські вояки під командою ген. Стефана Мосора почали виселення українців на землі західньої і північної Польщі. Так почалася Акція „Вісла".

Протягом трьох місяців було депортовано 150 тис. українців. Майже 4 тис. осіб, у тому числі 700 жінок, запроторено за дроти концентраційного табору Явожно. На кару смерти засуджено 300 вояків УПА, членів ОУН та співпрацівників українського підпілля. Не було у післявоєнній історії Польщі випадку застосування репресій подібного маштабу протягом такого короткого часу.

Що спричинилося до рішення про цілковиту депортацію українського населення? Безумовно, найістотнішим чинником було прийняття польськими комуністами ідеї будівництва однонаціональної держави. Звертаючись до упереджень і образ, вони шукали спільної площини порозуміння з польською суспільністю, щоб заручитися її підтримкою. Продумана, систематична пропаґандистська політика з українського питання, як і з німецького, мала стати тим фундаментом, на якому комуністична влада шукала порозуміння з неприязним до неї суспільством. Дуже важко нині однозначно оцінити те, наскільки спомини про трагічну польсько-українську боротьбу періоду війни, підсилені фактом втрати „кресів", а зокрема Львова, впливали на зростання крайніх, антиукраїнських настроїв у польському суспільстві й серед тодішніх політичних еліт. Однак навіть на західній Лемківщині, де польсько-українського конфлікту практично не було, а діяльність УПА була мінімальною, місцева влада не приховувала, що виселенням всіх лемків уряд здобув чималу симпатію. А цієї симпатії народу комуністи потребували за всяку ціну.

В тодішній польській політиці проблемою першорядної ваги було остаточне „вирішення" українського питання – примусове виселення українців з території, на якій вони жили споконвіку. У противагу до поляків зі східніх „кресів", для українців зміна кордонів не означала зміни державности, а переселення – повернення на батьківщину. Для них реальною вітчизною була земля, що була їх батьківщиною протягом віків. У свідомості цих людей дана земля була українською.

Свідомі цього були також польські комуністи. Вони трактували українську спільноту інструментально, як однорідну масу з виразно націоналістичним, антипольським і антикомуністичним обличчям. Владі був потрібен черговий пропагандистський успіх. „Виграні" у січні 1947 року вибори, загальна амнестія, після якої польське підпілля фактично самоліквідувалося, спричинилися до того, що комуністична влада відчула себе значно певніше. Смерть ген. К. Свєрчевського була для неї чудовим приводом, який виправдовував будь-які, навіть найжорстокіші дії.

Виявлені досі документи доводять, що інтенсивні приготування до виселення українців почалися в січні 1947 року і тривали до кінця березня. Загибель ген. К. Свєрчевського постала як важливий, хтозна чи не найважливіший елемент. Навколо вбивства заступника міністра оборони К. Свєрчевського накопичилося багато непорозумінь. Хто був справжнім організатором засідки? Чи це був таємний атентат польських або радянських спецслужб, чи випадковість? Чи подорож генерала мала безпосередній зв'язок з підготуванням до виселення українців? Чому Політбюро ЦК ПРП прийняло з таким поспіхом рішення про депортацію українців, як відплату за його смерть, не маючи абсолютно ніякої інформації про те, хто був організатором і виконавцем замаху? На 29 березня 1947 року, коли Політбюро приймало рішення про виселення українців, не мало воно ніякого доказу, що винуватцями смерти Свєрчевського були українці. В секретному звіті спеціяльної слідчої комісії, створеної Міністерством державної безпеки і Міністерством національної оборони, від 22 квітня 1947 року однозначно стверджено, що „в нинішньому стані справи неможливо точно встановити злочинців, ґрунт злочину, так само як інспіраторів і організаторів убивства ген. Свєрчевського".

Смерть К. Свєрчевського використано для аґресивної пропаґандистської кампанії, яка поглибила й до того вже сильні антиукраїнські настрої. Відкрито говорилося про помсту, офіційно лунали заклики до кривавої відплати. Комуністична пропаґанда настільки підігріла емоції польського суспільства, що кількість справжніх жертв УПА мала вже другорядне значення. Важливим був символічний винуватець, якому дозволялося приписати довільні злочини, за котрі тепер він мав бути покараний.

Редактор Даріуш Балішевський, відомий автор телевізійної програми, надрукував у польському виданні тижневика „Newsweek" (ч. 13, 2002) велику статтю „Смерть генерала", основна думка якої така: „Постріли, які смертельно поранили генерала Свєрчевського, були зроблені зі зброї своїх, а не УПА". Автор переконаний, що організатором і виконавцем замаху було НКВД. Доказом на це має бути третя куля, яка вразила генерала у спину. Висновок дуже чіткий: якщо за вбивством генерала стоять совєтські спецслужби, то немає найменшого сумніву, що Акцію „Вісла" було заплановано і здійснено за ініціятивою Москви.

Теорія про всемогутню „руку Москви" має в Польщі багато прихильників. Але не тільки. У випадку Акції „Вісла" останнім часом, всупереч фактам і документам, польські історики починають поширювати з великим успіхом погляд, що рішення Польської держави про виселення українців було абсолютно виправдане і законне, а всілякі претенсії з українського боку позбавлені не лише юридичних, але й моральних рацій. На VIII Міжнародному семінарі істориків „Україна – Польща: важкі питання", організованому 6-8 листопада 2000 року у Варшаві з ініціятиви Світового об'єднання вояків Армії Крайової та Об'єднання українців у Польщі, таке становище представили польські історики з Військового історичного інституту, Інституту національної пам'яті, Інституту політичних студій Польської академії наук і Ягелонського університету.

Дискусія про Акцію „Вісла" входить у вирішальний момент. Виявляється, що для жертв Акції „Вісла", для їхніх нащадків, це не лише справа фінансового відшкодування за матеріяльні втрати: забрані хати, земля, ліси, хоча, на жаль, останнім часом саме цей аспект Акції „Вісла" наголошується в українському середовищі найчастіше і найголосніше. Основним, на мою думку, було, є і буде повернення українцям гідности і громадянських прав, яких їх позбавлено 28 квітня 1947 року.

Що саме сталося у цей день? У цей день українців потрактовано як бандитів. Всіх однаково. Чи це був лемко чи холмщак, греко-католик чи православний, член ОУН чи український „комуняка" з ПРП, священик чи селянин, „доброволець", звільнений з Червоної Армії – всіх їх вигнали з рідної землі і везли в „худоб'ячих" вагонах на чужі понімецькі землі не тому, щоб позбавити УПА запілля, харчів, але тому, як це написано 16 квітня 1947 року в одному з найосновніших документів Акції „Вісла", щоб „остаточно розв'язати українську проблему у Польщі".

Коли з уст польського парламенту, чи хоча б президента, почують, що Акція „Вісла" була злочином, заплянованим і здійсненим польським урядом, за трагічні наслідки якого теперішня держава бере повну правову відповідальність? Чому не визнано злочинною постанову Політбюро ЦК ПРП від 29 березня 1947 року про виселення українців, як відплати за смерть К. Свєрчевського? Чому не реабілітовано досі жодного українця, засудженого на кару смерти чи ув'язнення військовими судами у Кракові, Ряшеві чи Любліні? Чому не визнано за злочин ув'язнення українців у таборі в Явожні, не полагоджено досі справи їх реабілітації? Чому не визнано за незгідний з законом декрет від 27 липня 1949 р., який позбавив українців їх батьківської землі?

Євген Місило,
Польща

„А я напишу Україні...”

До 85-річчя від народження Олеся Гончара (1918–1995)

Олесь Гончар

У жовтні 1991 року на Хрещатику в Києві, на знак протесту проти можливого нового „союзного договору” голодували студенти з усіх міст України. Серед них була і онука Олеся Гончара, Леся – студентка Київського державного університету. Кожного дня письменник був поруч з молоддю, а в своєму привітанні учасникам міжнародних наукових конференцій, що відбувались у Вашінгтоні та Філядельфії, писав: „Голодують студенти на Хрещатику, бачу бліді, виснажені обличчя, але це обличчя незломлених, одухотворених людей. Це твій завтрашній день, Україно! Не завжди будеш ти чорнобильна, не завжди будеш сколонізована, зневажена й пограбована – ще побачить світ у сонці тебе, у красі твоїх прийдешніх весен”. Тоді оголосив про свій вихід з КПРС. А був же не рядовим комуністом, а членом Центрального Комітету. Академік, Герой соціялістичної праці, член ЦК КПУ, депутат Верховної Ради України кількох скликань, голова Українського Республіканського комітету захисту миру член Всесвітньої ради миру, лавреат багатьох державних нагород і т.д. І раптом: „Нате вам ваш партійний квиток!”...

Народився Олесь Гончар 3 квітня 1918 року в с. Суха, на мальовничій Полтавщині. Доля наворожила йому майбутнє, нечуване в селянському роді Гончарів: стати на сторожі українського слова.

Дитинство минуло у бабусі з дідусем у Слободі Сухій, бо у три роки залишився без матері. Пізніше він згадував, що без бабусі не став би письменником. Отже, першу науку подала йому неписьменна селянка, і була це наука добра, краси, чесности.

Семирічку хлопець закінчував у сусідньому селі. Мову й літературу там викладав талановитий учитель, який прищеплював своїм вихованцям любов до рідного слова. Саме він назвав Олександра чисто українським йменням – Олесем, з яким письменник пройшов усе своє життя.

П'ятнадцятирічним вже пробував писати свої поезії. Наполегливо пробиває шлях до освіти. Спочатку був Харківський технікум журналістики. Активно друкується в газетах, журналах. Ці перші проби пера завважили Юрій Яновський, Андрій Малишко, Петро Панч.

У 1938 році здійснилася заповітна мрія юнака – він став студентом Харківського університету. Навчання перервала війна. Від оборонної межі студентського батальйону на річці Рось під Києвом – і до останніх днів війни у сонячній Празі молодого вояка не покидала думка: „Якщо залишусь живим, то увічню її героїв, розповім усім про бачене і пережите”. Він мав бойові нагороди: три медалі „За відвагу”, орден Слави, медаль „За оборону Києва”.

При тьмяному світлі карбідної лампи, забувши про холод, голод і злидні, працюючи каторжно, Олесь Гончар написав роман „Прапороносці”. З благословення Юрія Яновського твір побачив світ. Відразу здобув популярність серед читачів, був удостоєний найвищих двох державних премій. Автора прийняли до Спілки письменників. Тільки в 1985 році (40 років після війни) вийшли фронтові поезії. Є тут щемливий вірш „Дума про Батьківщину” – заповіт любови й вірности.

Як пишуть листи солдати
Тужливо стає мені.
Кому ж маю я написати?
Той – мамі, а той – дружині,
Той – сестрам, а той – братам.
А я напишу Україні!
Сонцю її... і степам!

Все, що було написане Гончарем – це надхненний лист до України, освідчення в любові до неї, до її чесних, працьовитих, незламних дочок і синів.

Його твори „Таврія”, „Перекоп”, „Собор”, „Циклон”, „Берег любові”, „Бригантина”, „Твоя зоря”, „Тронка” порушують гльобальні питання: „Чи так жив, батьку? Чи так живеш? Чи так усі ви, люди, живете?”. Ці питання з особливою гостротою і мужністю постали в романі „Собор”. У 1966 році, коли вже писався цей роман, на 5-му з'їзді письменників митець виступив з яскравою, гострополемічною доповіддю, яка мала назву „Думаймо про велике”. Говорив про стан друкованого слова, освіти, збереження української мови в Україні, екологію, закликав до дбайливого ставлення до природи, збереження історичної пам'яті народу. На той час такий виступ був героїчним вчинком, як і роман „Собор”, який влада заборонила, вилучила з бібліотек і книгарень. Письменника цькували, довели до крововиливу в мозок.

20 червня 1987 року пише відкритого листа до В. Щербицького про жахливий стан української мови. 26 жовтня 1989 року на сесії Верховної Ради України Олесь Гончар виголосив доповідь „Нашій мові – жити” і закликав депутатів підтримати проєкт Закону про мови в УРСР, який було ухвалено 29 жовтня. Це він відкрив Установчу конференцію Товариства Української мови імені Тараса Шевченка, Установчий з'їзд Народного Руху України, виступав на зборах і різноманітних демократичних з'їздах, закликаючи усіх нас обстояти незалежну Україну, піднімати її з економічних і духовних руїн, берегти собори власних душ.

Україна боляче сприйняла вістку про смерть патріярха української літератури, яка наступила 16 липня 1995 року. Подякуймо Долі, яка провела Олеся Гончара крізь усі лабіринти історії, дала йому силу й наснагу сказати своє слово про складне і багатостраждальне XX століття.

Неля Дубовицька,
Парма, Огайо

Зміна закону України: нагороди звільнені від податку

КИЇВ. – Від 15 квітня переможці Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика одержуватимуть нагороди, не обтяжені державним податком. Дотепер цей конкурс супроводжувався скаргами – цілком справедливими – від учителів, батьків і дітей: мовляв, податківці грабують переможців мовного турніру, відраховуючи з їхніх нагород прибутковий податок.

Меценати, члени Наглядової та Опікунської рад конкурсу, представники громадськости не один раз зверталися до найвищих посадових осіб держави з проханням розглянути можливість виведення з-під оподаткування нагородний фонд конкурсу.

І ось нарешті 15 квітня Кабінет міністрів України прийняв спеціяльну постанову ч. 530, де сказано: „Звільнити від обкладення прибутковим податком з громадян грошову частину щорічної премії для переможців Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика“.

Прес-служба Ліґи українських меценатів

УКРАЇНА І СВІТ

ФОРУМ

„Форум“ – єдина україномовна газета в Італії

Шановні колеґи! Випадково знайшла сторінку „Свободи“ в Інтернеті і вирішила вам написати. „Форум“ – єдина україномовна газета в Італії. У нас також є сторінка в Інтернеті http://www.forumpress.it, де ви можете читати нашу газету кожного місяця. „Форум“ виходить вже протягом 5 років і має тираж 20 тисяч примірників, які розповсюджує по всій території Італії. Наш спонзор-банк „Western Union“. В Італії українська громада ще дуже молода, але нараховує вже 700 тисяч осіб. Директором нашої газети є італієць Габріеле Ратіні. Читайте газету „Форум“!

Тетяна Кузик,
редактор

Подаємо уривок з газети „Форум“:

Тяжкі жіночі долі

РИМ. – День, що так гарно розпочався з привітної усмішки враннішнього весняного сонця, був безнадійно зіпсований. Думаю, що кожна жінка зі здоровою психікою і надійною системою моральних засад почуватиметься кепсько, якщо до неї на вулиці серед білого дня підійде чоловік і запропонує гроші за певні „послуги“.

Здавалося б, за роки життя в Неаполі повинна була б уже призвичаїтися до того, що жінка була, є і залишатиметься об'єктом певної уваги для чоловіків. Але коли до тебе, молодої жінки, в елітному районі Неаполя підходить гарно одягнений чоловік і без тіні сорому чи ніяковіння, та ще й у присутності малолітнього сина, пропонує умови „співпраці“ тільки через те, що ти – чужоземка, що ти – українка, а отже, як підказує йому, мабуть, особистий досвід, маєш бути „компромісною“ до подібної пропозиції, то тут уже не до співчуття. Цього італійця, що представляє клясу добропорядних людей, не цікавить, що твій особистий рівень культури і освіти може бути вищим від його рівня, що твої почуття та емоції можуть бути складнішими та духовнішими. Ти – українка. І цим усе сказано. Тут уже злість бере. Не на них, італійців, а на „сестер-українок“...

За цим стоїть трагедія падіння української жінки-заробітчанки, яка, випавши зі сфери контролю звичних моральних принципів рідного їй суспільства, держави, сім'ї, громадської думки і потрапивши у вир чужорідної стихії, у вир боротьби за виживання і нестерпного приниження, з прогресуючою швидкістю забуває про повагу до самої себе. Зникає жіноча гордість, і на перший плян починає проступати можливість заробітку.

Відбувається тотальна деґрадація української жінки в Італії, де італійські чоловіки розглядають заробітчанок як наплив до країни дешевих сексуальних інвестицій, де ***українські чоловіки своїми діями як на рівні політичному, так і на рівні ментально-культурному, створили сприятливий ґрунт для осквернення власних дружин, матерів, дочок.***

Аналізуючи поведінку українських жінок в Італії, я поділила б їх на три умовні групи:

Роксоляни – найменш чисельна верства нашого жіноцтва. До цієї групи належать, як правило, жінки сильного характеру, з високим рівнем особистого гонору та амбіцій. Їх не купиш ні за гроші, ні улесливими обіцянками, оскільки вони за будь-яких життєвих умов ревно охороняють кордони власної індивідуальності. Їх цілі є значно маштабнішими: вийти в Італії заміж, зробити кар'єру, досягти статусу на рівні з італійськими жінками – представницями вищих соціяльних клясів. Вони байдужі до італійських мужчин, бо не мають у цьому потреби: самі італійські чоловіки кидають на них око.

Маріянни. Зморена одноманітним заробітчанським життям, українська жінка погоджується на ролю коханки італійського мужчини – не заради грошей, а через цілком природне бажання почуватися захищеною. Багато з них наївно вірять у свою щасливу зірку на чужині. „Українська жінка, - влучно пише у своїй статті колеґа Тетяна Хоменко, - працює за себе, за чоловіка, за дітей і за батьків. Залишилася віч-на-віч із проблемою виживання в умовах, наближених до бойових. Вона, яка дуже хотіла б бути емансипованою, бо почувається в силі самореалізуватися, керується емоціями і не соромиться цього, бо раціонально мислячий чоловік користає з її заробітків...“. Надивившись свого часу серіялів „Маріянна“, „Просто Марія“, „Дика Роза“, в яких героїні феноменально проходять шлях від бідности до багатства, зберігши красу душі, порядність і чесність, українська жінка припасовує їх до свого життя, і віртуальний світ своїх мрій прагне перетворити у дійсність.

Насправді ж окрім депресій жінці в Італії нічого не світить. Тому масові зради жінок в Італії самі „Маріянни“ інтерпретують не як деградацію, а навпаки - як засіб залишатися людьми. Єдиний шлях для жінки в Італії отримати поживу і не зійти з розуму - це завести коханця. Жінка живе від зустрічі до зустрічі. Довірливі слов'янські душі легко ведуться на лестощі південних чоловіків і на обіцянку одружитися.

Бейжі. Найбільш компрометуюча категорія серед нашого жіноцтва. Вони хочуть довести змореним, спрацьованим жінкам, що жінка може і повинна бути гарним предметом, за який потрібно платити. На жаль, серед жінок-ляльок є чимало освічених, дипломованих...

Українські жінки, звертаюся і закликаю усіх вас, підніміться з колін і гордою ходою мужньої Роксоляни вийдіть на світовий подіюм культур, на подіюм найгордіших і найпрекрасніших жінок світу. Повірте, ви варті більшого, ніж милостині і торгу над вашими тілами і душами.

Київ прийняв Туринську плащаницю

Представники Української Православної Церкви Київського патріярхату й Української Греко-Католицької Церкви несуть мінську копію Туринської плащаниці по вулицях Києва, 3 травня. *Фото УНІАН*

ЛЬВІВ. – 2 травня, в архикатедральному соборі св. Юра відбулися урочисті проводи копії Туринської плащаниці. Ця реліквія ще восени минулого року була привезена до Львова з Мінська, з римо-католицького храму свв. Симона і Олени. Протягом усього цього часу вона перебувала в соборі св. Юра та архикатедральному соборі Успення Матері Божої (РКЦ в Україні), де відбувалися Служби Божі, а люди безперервним потоком йшли, щоб попрощатися з копією похоронного полотна Ісуса Христа. О 19-ій год.30 хв. реліквію винесли із храму на подвір'я, де на неї вже очікували близько тридцяти інвалідів у візках. Вони також мали нагоду приступити до копії Туринської плащаниці. Приблизно через годину розпочався хресний хід від Святоюрської гори до залізничної станції. Після занесення реліквії до вагону, який разом із чотирма іншими безкоштовно надала Львівська залізниця, багато людей стояли на пероні і продовжували молитися, аж поки потяг не відійшов.

Вранці наступного дня на залізничній станції в Києві Туринську плащаницю зустрічали Верховний Архиєпископ Української Греко-Католицької Церкви Любомир кардинал Гузар та Патріярх Української Православної Церкви Київського Патріярхату Філарет. Звідти хресним ходом реліквію перенесли до архикатедрального собору св. Володимира. Після приходу до храму розпочався екуменічний Молебень перед плащаницею.

Відтак Владики Любомир та Філарет виголосили проповіді. Глава УГКЦ розпочав свою промову словами: „Ще зовсім недавно у ці травневі дні нас змушували йти за знаменем червоної зірки, а сьогодні, з Божою допомогою, ми несли цю плащаницю, співали „Христос Воскрес!“, свідчили Христові. Це важливий момент у житті міста Києва, що його вулицями йшла оця реліквія Христових страстей“.

Глава УПЦ КП зокрема сказав: „Сьогодні в столиці України – велика подія, Київ зустрічає копію тієї плащаниці, в яку був загорнутий Господь наш Ісус Христос... Ми повинні висловити подяку Христові за те, що Він зійшов до такого смирення і дозволив загорнути своє мертве тіло у цю плащаницю. Любов привела Христа до смерти. І тому, коли ми розмірковуємо, чому ми роз'єднані і чого нам не вистачає, – то відповідь одна: ми втратили любов, ту любов, яка привела Бога до того, що Він був загорнутий у цю плащаницю“.

Спільна молитва, на якій лунали галицький і київський напіви, на якій священики були одягнені в різні за формою і кольором фелони, стала символом майбутньої єдности всіх у Христі.

о. Ігор Яців

Важке повернення на землю батьків

ОДЕСА. - Земляцтво німців, які проживають у Одеській області, звернулося до Посла Німеччини в Україні з листом, у якому стверджується, що репресовані комуністичним урядом українські німці, які після 1990 року на запрошення України повернулися з заслання у місця попереднього проживання, не знайшли тут очікуваної уваги і гостинності.

На Одещині не створено жодних умов для відродження мови і культури цієї народної меншини. У селі Новоградівці, наприклад, де проживають 45 німецьких сімей, навіть не було спроб налагодити вивчення в школі німецької мови, відмовили школі у придбанні комп'ютера, ремонті спортової залі. Важко вирішуються проблеми надання громадянства, висловлюються загрози примусового виселення з села і змушування до купівлі будинків, які колись належали виселеним.

Листа підписали голова правління об'єднання Генріх Е. Адлер-Гармс, депутат Верховної Ради першого скликання Олександер Гудима та інші.

Д-р Микола Гедлер,
радник земляцтва

До 70-річчя Великого голоду в Україні

Західня Україна намагалася допомогти голодуючим

Тарас Гунчак

Злочинна народовбивча політика Москви в Україні не була таємницею для українців західньої частини України, які жили під польським пануванням. Навпаки, вони все знали, оскільки жертви радянського геноциду переходили через кордон і розповідали людям про трагедію українського народу, яку запланувала Москва у формі голоду 1932-1933 років. Українці Галичини, Волині, Закарпаття і Буковини, як також західньої діяспори, не тільки оплакували „страхітливе положення наших братів над Дніпром", але й створили громадські організації, метою яких було зібрати харчі та переслати їх на східню Україну. Другим завданням було збудити західній світ через Лігу Націй, стати в обороні українського народу.

Ініціятиву до широкої громадської організації дала Українська парляментарна репрезентація, яка 25 липня 1933 року створила Комітет рятунку України. Того ж дня Комітет видав відозву, яку підписали представники всіх українських організацій Львова. Першими серед них були посли Дмитро Левицький та Дмитро Великанович. Представники всіх організацій підписувались і ставили печатки. Відозва починається драматичним закликом: „Биймо у великий дзвін на тривогу! Велика Україна, твій матерік, цей найбагатший край в Европі, корчиться нині в голодових муках і болях і терпить нестерпний національний гнет. Російські комуністи-більшовики, що вогнем і мечем знищили Українську державу над Дніпром, розпинають тепер український нарід. Український народе! Де б ти не жив поза межами Великої України, чи в Галичині, чи за океанами в Америці чи на Волині й Холмщині, ти не можеш спокійно приглядатися велечезному горю та мукам твоїх поневолених і голоджених братів". Ця відозва немов озвучила національну трагедію східньої України, яка завжди була присутньою у свідомості західніх українців.

Для розгортання широкої громадської діяльности творились громадські комітети всіх рівнів, починаючи від села до области, а координував всю діяльність Центральний комітет у Львові. У Підгайцях, наприклад, було створено 9 вересня 1933 року Повітовий комітет допомоги голодуючим України, головою якого став адвокат д-р Григорій Стецюк.

Остаточно вся діяльність проходила в структурі Комітету рятунку України, до якого входили визначні громадські і політичні діячі Галичини, між ними посол і віце-маршал польського парляменту Василь Мудрий – голова, посол Мілена Рудницька – заступниця голови і посол Зеновій Пеленський – секретар. Комітети збирали кошти, щоб закупити продукти для голодуючої України, одначе комуністична влада заявила, що в Україні голоду немає і заборонила ввозити харчі. Для Комітету рятунку України не було іншого вибору, як організувати громадські збори і протести з надією вплинути на міжнародні структури, щоб вони допомогли українському народові. Саме в тому дусі Центральний комітет рятунку України проголосив 29 жовтня днем жалоби і протесту. Того дня 1933 року в усіх селах і містах відбулось жалібне відзначення трагедії українського народу.

Зворушливим було повідомлення про відзначення Дня жалоби і протесту в Радехівщині, де люди „з сльозами в очах складали свої пожертви для голодуючих братів". Особливо в селі Нестаничах відчувалося духовне братерське єднання українського народу, який був штучно розділений кордоном. В Нестаничах, як і в кожному іншому місці, відслужено Службу Божу і опісля Панахиду. *„Настрій у селі, описує присутній, був дуже поважний і святочний. Пополудні, після вечірні, церковні дзвони дзвонили 5 хвилин, після чого постала в цілому селі 5-мінутова мовчанка і згодом знову дзвони дзвонили 5 мінут. В год. 5-ій відбулися сходини, на які запрошено місцевих громадян. Про події на В. Україні реферував о. парох. Ухвалено відповідні резолюції".*

Протести і резолюції, які приймали громади, цікаві своїм змістом, як також рівнем громадського об'єднання. Протест села Заруцці підписали священик від парафії та голови читальні „Просвіти", Товариства „Рідна Школа", кооперативи „Згода" та Товариства „Луг". Протест написали громадяни Трускавця: „Протестуємо перед усім культурним світом проти засудження на голодову смерть московськими комуністичними тиранами частини українського народу, яка опинилася під страшним совітським ярмом". Підписали протест представники товариств „Сокіл", „Сурма", „Просвіта", „Рідна Школа", „Кооператива", Союзу Українок, „Сільський господар" та Ремісників, промисловців і торговців.

Багатолюдним був день жалоби і протесту на Личакові, дільниці Львова, де, після Служби Божої і Панахиди за померлих з голоду, відбулося громадське зібрання, на якому виголосив доповідь Орест Радловський. В своєму слові доповідач представив присутнім трагедію голодомору та його наслідки для українського народу. Після доповіді одноголосно прийнято резолюцію:

„1. Московсько—більшовицький уряд поневолив силою Україну та накинув її насильно чужий лад. 2. Московські більшовики та їх українські прихвосні стремлять до цілковитого знищення України, до винищення основи Нації широких українських мас і що теперішній голод це один зі засобів до осягненої цілі. 3. Проти такого поступовання московського уряду закладаємо якнайрішучійший протест. Взиваємо все Українське Громадянство зривати маску з облудної політики, відкривати правдиве лице того уряду перед цілим світом. 4. Взиваємо все Українське Громадянство станути до рішучої боротьби з більшовицькою течією. 5. Взиваємо все Українське Громадянство помочи ділом своїм братам по той бік Збруча, складаючи пожертви на поміч голодуючим. 6. Нашим братам за Збручем висказуємо своє співчуття і взиваємо їх витримати в боротьбі з наїзником. 7. З вірою в невмиручість духу Української Нації, виповідаємо безпощадну боротьбу московсько-більшовицьким наїзникам та їх українським прихвоснями аж до повної побіди".

Центральний комітет рятунку України був також одним з ініціяторів і активних учасників у Міжнародній міжконфесійній конференції в справі допомоги голодуючим в Радянському Союзі, яку ініціював Кардинал Т.Ініцер. Вона відбулась у Відні 16-17 грудня 1933 року при співучасті визначних особистостей, які представляли різні національні та конфесійні групи. Найбільші дві групи учасників представляли євреї, яких представляв головний рабин Австрії д-р Д. Фойхтванґ в товаристві кількох визначних професорів, і українці, яких представляли Єпископ Будка від Митрополита А. Шептицького, від Центрального комітету рятунку України посли Мілена Рудницька і Зеновій Пеленський. Після відкриття конференції і вступного слова Кардинала Ініцера, обширне повідомлення і обговорення ситуації голодомору та питання допомоги зробив д-р Е. Аменде.

Після вечірних дискусій присутніх представників різних організацій Конґрес прийняв декларацію, в якій було підтверджено стан голодомору, включно з людоїдством, який існує в Україні і на північному Кавказі, висловлено прохання до світової громади допомогти нещасним. Варто відзначити, що й в Люксембурзі створився комітет допомоги голодуючим, який видав цікавий і зворушливий заклик до населення цієї країни. У ньому говорилося: *„Мільйони і мільйони людей, діти і дорослі, просять і плачуть за хлібом. Це в країні, що зветься житницею Европи. Подумайте: це брутальне мордерство людей є диявольським ділом тепер пануючої Росії, яка ненавистю і терором хоче побудувати новий світ".*

На жаль, світова громада плачу українських дітей, які конали з голоду, майже не чула, хоча питання голоду в Україні порушив прем'єрміністер Мовінцкел, представник Норвегії в Женеві, на засіданні Ліґи Націй. Трагічна дійсність українського народу не зворушувала таких негідників, як Волтер Дюранті, кореспондент „Нью-Йорк Таймсу" в Москві, який 31 березня 1933 року після подорожі по Україні писав: „Немає дійсного голоду або смертности від голодування, одначе є поширена смертність через недугу недоїдання". Не грішив правдою і Едвард Геріот, прем'єрміністер Франції, який, під час подорожі в Україні також бачив не голодомор, а тільки світлі сторони радянського життя.

Реакцією до пасивности західніх держав відносно трагедії українського народу було рішення ОУН вбити радянського консуля у Львові на знак протесту проти голодомору в Україні. Виконати цей акт політичного вбивства зголосився молодий студент Микола Лемик.

22 жовтня 1933 року він пішов до консуляту і застрілив виконуючого особливі функції О. Маілова, але не консуля, після чого здався польській поліції. Подія викликала велике зацікавлення серед журналістів Европи, на що, зрештою, розраховував провід ОУН, плянуючи цей акт. Акт Миколи Лемика охарактеризував в своїй статті В. Макар як „постріл в обороні мільйонів", який засвідчував перед світом єдність української нації.

Люди їли людей

Читаю у часописі „Свобода" спогади про голод і думаю, як тяжко витягнути з душі страх пережитого у той час. А що, як не повірять? Прочитавши вірш П. Тичини (ч. 15) я теж відважилася написати правду. Поет писав, як збожеволіла мати зварила свою дитину. Така подія сталася в Дніпропетровській області, в селі Бородавці. Мати зварила забитих дітей в казані. Хтось дав знати міліції. Люди побігли дивитися. Мати стояла над казаном і хапала руками м'ясо своїх дітей, аж руки попекла.

Після того голоду ми переїхали у Кременчук, бо тато помер від голоду, треба було шукати собі притулку. Ось що оповідала нам сусідка. У цьому місті приїхав молодий чоловік з армії у відпустку. Сестра йому сказала, аби був обережний, бо мати його заб'є. Вночі він побачив, що мати йде до нього з сокирою. Коли вона піднесла сокиру вгору, син вхопив матір за руки. Потім поклав сокиру на лавку, обняв матір і гірко плакав. На ранок він знову поїхав до війська.

У Кременчуку великі черги стояли за хлібом. Брати мої десь працювали, а я до школи ходила. Мені було доручено звечора займати чергу. Біля крамниці не можна було стояти, але ми знали, хто за ким стоїть і який маємо номер. Я мала тоді 12 років. Зима, холодно, і чомусь в таку ніч особливо хотілося спати. Тож я пішла за крамницю, викопала ямку в снігу і заснула. Чую, люди кричать і тягнуть мене за руки. Мої ноги чомусь підгинались. Жінки влили мені горілки у рот. Дві взяли мене за руки, третя пхала в спину і давай бігти, аж я зігрілася. Опісля дві жінки відійшли, а одна залишилася зі мною. Сіли ми на лавці і вона почала оповідати про подію, що з нею сталося в голодний рік.

Пішла вона на базар щось купити. Підходить до неї чоловік і каже: „Мені треба доручити оцей лист на цю адресу. Я вам заплачу, коли ви його віднесете". Ось я йду і думаю: щось тут негаразд. Піду краще з цим листом до міліції. Коли прийшла і показала лист у міліції, вони його відкрили, а там пишеться: „Візьміть цю жінку на м'ясо". Міліція порадила їй нести листа далі, а вони вже будуть там, бо якраз шукають банду, яка вбиває людей.

Прийшла жінка за адресою, постукала в двері. Її гарно прийняли, дали чаю напитися, а тоді схопили за руки і десь повели. Тут міліція – в хату. Усіх арештували, почали обшук. У хаті стояла шафа на одяг. Відкрили двері, а там – велика яма і повно людських кісток.

Ольга Ґаховська,
Дірборн, Миш.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Комедію „За двома зайцями" поставили у школі

Учасники вистави „За двома зайцями".

ДІТРОЙТ, Миш. – Щорічна весняна театральна вистава Української католицької середньої школи при парафії Непорочного Зачаття відбулася 11 квітня. Учні 12-ої кляси у супроводі шкільного хору поставили музичну комедію Михайла Старицького „За двома зайцями". Літературну адаптацію для шкільної вистави, а також добір та переробу текстів пісень виконав учитель української мови Сергій Пасішник.

Ролі у п'єсі виконали учні Андрій Рудницький, Оксана Вальнюк, Анастазія Шибанова, Стівен Пакула, Наталка Ониськів, Марта Гнатюк, Роман Лаба, Ірина Нестеренко, Адріяна Стебенс, Жакелін Суп, Мелиса Ружкевич, Ніл Кол, Марія Вітале, Джіна Голебієвскі, Рені Мілер, Меґан Горан, Джонатан Бенефіл, Доналд Шміт. Молоді актори зіграли свої ролі з ентузіязмом і захопленням, так що заслужено сподобалися публіці, яка вибухала оплесками та сміхом, нагороджуючи виконавців овацією за вдале виконання сцен, пісень чи танців.

Вчителька музики та музичний керівник вистави Христина Липецька аранжувала пісні та гарно підготувала шкільний хор та солістів. На фортепіяні грала Ольга Дубрівна-Соловій. Загальне захоплення викликала пісня „Маєва нічка", яку виконали Проня (Оксана Вальнюк) та дует „Ой ти дівчино, зарученая" у виконанні Галі (Марта Гнатюк) та Степана (Роман Лаба). Декорації для п'єси виконала учениця 10-ої кляси Христина Ігнасів, а хореографію народних танців – учениця 12-ої кляси Марта Гнатюк. Актори виконали танці „Гречаники", „Козачок", „Лимариха", „Нелюбий", „Дев'ятки", менует та вальс. Марта Король-Скальчук, Стефанія Дуб та Галя Ониськів займалися костюмами. Андрій Гнатюк добре зробив звукозапис, Адріян Квітковський освітив сцену. Суфлерами для акторів та помічниками зі звуком і світлом були Христина Ігнасів, Володя Пасішник, Андрій Марфей, Ігор Марфей (11-та кляса). Всі молоді актори показали себе дуже талановитими, розкрилися з такої сторони, яку ми в школі ніколи не бачили, особливо виконавці головних ролей, що грали, як справжні актори.

Всю працю з великим ентузіязмом координували вчителі української мови Сергій Пасішник і Світлана Площанська та директор школи Михайлина Вайгл. Заля була виповнена батьками та гостями, які довго аплодували молодим акторам.

У своєму виступі після закінчення п'єси о. Василь Салковський сказав, що він захоплений та схвильований цією подією і вражений тим, які талановиті наші діти, а голова батьківського комітету Софія Володщук подякувала всім, хто приготував виставу, та запросила всіх на перекуску.

Спонзорами вистави стали українські кредитівки „Самопоміч" та „Будучність", а також родини Стасевих, Захарків, Гнатюків, Вориків, Дубів та Лавринів.

Христина Юзич

НОВІ ВИДАННЯ

„Педагогічна психологія" Івана Головінського

У квітні 2003 року в Києві побачила світ нова книга проф. Івана Головінського „Педагогічна психологія", видана за підтримки Благодійного фонду „Українська культура: відродження і перспективи" (видавництво „Аконіт").

Іван Головінський – професор-емерит Ратґерського університету, Н. Дж., дійсний член Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, заслужений член Американської асоціяції психологів, Американської асоціяції розумового недорозвинення, Американської академії шкільної психології, автор ряду книг і наукових статтей у галузі шкільної психології та спеціяльної освіти. „Педагогічна психологія" є результатом багаторічної наукової праці автора. Праця вперше друкується у перекладі на українську мову. Вона охоплює матеріял, який включає університетський курс із педагогічної психології, що читається в університетах США, Европи та України.

„Педагогічна психологія" – це не тільки теоретичний посібник, а й практичне керівництво для педагога-психолога. Окремий розділ присвячено педагогічним поглядам Григорія Сковороди і Тараса Шевченка. Дослідження складається з чотирнадцяти розділів, містить словник термінів та бібліографію праць з даної теми українською, англійською, російською і польською мовами.

Книга розрахована на викладачів, студентів вищих шкіл, а також усіх, хто цікавиться питаннями педагогічної психології чи практично займається педагогічною діяльністю. Вона стане у нагоді й батькам, оскільки містить цікаві поради і рекомендації щодо виховання дітей.

Значну частину накладу буде передано вченим і викладачам, які займаються педагогічною психологією, провідним діячам української культури, а також бібліотекам і вищим школам України.

Оксана Сліпушко,
викладач Київського університету імені Т. Шевченка

Шановні читачі!
Надсилаючи до „Свободи" повідомлення про видання нових книжок або рецензії на них, обов'язково повідомляйте, де і за яких умов можна придбати нову книжку, а також свою повну адресу і число телефону. Просимо також присилати до редакції обов'язковий примірник нового видання.

Редакція „Свободи"

Перше українське видання "Історичної фонології української мови" Ю. Шевельова

Зліва: д-р Володимир Кравченко – директор Східньоукраїнського інституту ім. Ковальських (Харківський національний університет), академік Василь Німчук – директор Інституту мовознавства НАН України, д-р Зенон Когут – директор Канадського інституту українських студій (Альбертський університет).

На початку лютого в Харкові сталася довгоочікувана в науковому світі подія – перше українське видання фундаментальної праці Юрія Шевельова „Історична фонологія української мови", підтримане Канадським інститутом українських студій (КІУС) та його відділом – Східньо-українським інститутом ім. Ковальських при Харківському національному університеті, міжнародним фондом „Відродження", Українською Вільною Академією Наук (США), НТШ (США) та харківським Історико-філологічним товариством. Книга вийшла в харківському видавництві „Акта" (директор Галина Федорець).

7 лютого Східньо-український інститут ім. Ковальських спільно з видавництвом „Акта" організував презентацію книги. Вона відбулася в Харківському національному університеті ім. Василя Каразіна.

11 лютого відбулася презентація книги в Києві, у приміщенні міжнародного фонду „Відродження", де з промовами виступили директор КІУСу д-р Зенон Когут, директор Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України, академік Микола Жулинський, директор Інституту мовознавства НАН України академік Василь Німчук та інші українські фахівці. У презентації взяли участь також харківські вчені Леонід Ушкалов і Володимир Кравченко, видавець Галина Федорець.

Юрій Шевельов (1908-2002) – один з найвидатніших українських філологів. Коли в 1979 році вийшла його монументальна праця „A Historical Phonology of the Ukrainian Language", науковий світ мусив поновому розглянути не тільки історичну фонетику української мови, але й історію самої мови. Так само, як фундоментальна праця Михайла Грушевського „Історія України-Руси" стверджує самостійний історичний розвиток українського народу, праця Юрія Шевельова доводить до цілком інакшого розуміння історії східньослов'янських мов узагалі, а української зокрема. Ця праця досі залишається єдиним фундаментальним дослідженням історичної фонології будь-якої із слов'янських мов.

„Історичну фонологію української мови" на українську мову переклали мовознавці з Харкова – Сергій Вакуленко та Андрій Даниленко, який нині перебуває в Нью-Йорку. Редактор книги – професор Леонід Ушкалов (Харків).

Видання перекладу в Харкові – символічна подія. Саме тут у XIX сторіччі, завдяки зусиллям Олександра Потебні, було розпочате наукове дослідження української мови. Юрій Шевельов, дитинство та молодість якого пройшли в міжвоєнному Харкові, надавав особливого значення цьому місту, котре відігравало важливу роль у формуванні модерної української культури та національної самосвідомости XIX-XX ст. Недарма саме тут, ще за життя Юрія Шевельова, побачили світ його останні публікації – трьохтомна збірка вибраних праць „Пороги і запоріжжя" (видавництво „Фоліо", 1998 р.), мемуари „Я-менемені...(і довкруги)" в двох томах (видавництво М.П.Коця і часопису „Березіль", 2001 р.) і, нарешті, зазначене видання. На жаль, Юрій Шевельов не дочекався виходу своєї книги в українському перекладі.

Поява цієї епохальної праці українською мовою дасть нагоду українським ученим переосмислити походження й історію своєї мови. Інститут ім. Ковальських, після одержання ним обумовленої кількости примірників, має намір поширити книгу безкоштовно серед наукових і освітніх установ і організацій України.

УНІС

Жива леґенда Поділля

До 60-річчя загибелі полковника армії УНР Якова Гальчевського

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. – Обласне товариство „Просвіта" спільно з обласною науковою бібліотекою провели 23 березня вечір пам'яті славного сина Поділля Я. Гальчевського (1894–1943), який на початку 20-их років минулого століття об'єднав повстанські загони Правобережної України і своїми бойовими діями наводив страх на більшовицьких вояків.

Учитель за освітою, Я. Гальчевський педагогічну працю почав у селі Сахни Летичівського району, був просвітянином (два роки тому у Сахнах на честь полководця встановлено пам'ятний знак). У 1916 році пішов на Першу світову війну і дослужився до штабс-капітана. У 1918 році він переходить на бік армії УНР – був сотником, потім командиром повстанських загонів, полковником. Його тактика військової повстанської боротьби немає собі рівних у партизанському русі України. Яків Орел-Гальчевський був учасником двох Зимових походів, до 1925 року здійснив ще кілька рейдів в Україну. Проти повстанців Червона Армія виставила аж три полки, але командир повстанських загонів Правобережжя був невловимим. На трасі Вінниця-Проскурів повстанці Орла напали на Лева Троцького і він, з великими втратами живої сили, ледве порятувався. У селі Згарок Деражнянського району молодий командарм Юрій Коцюбинський втік через вікно, щоб залишитися живим. У селі Пашківці Хмельницького району повстанці Я. Гальчевського скарали тих, хто силою забирав хліб в українських селян.

Я. Гальчевський був у добрих стосунках з Симоном Петлюрою, І. Огієнком, Ю. Пілсудським. Перед 1939 роком дає згоду йти служити майором в польському війську. В роки Другої світової війни був радником командира повстанських загонів на Волині Тараса Бульби-Боровця. А загинув 23 березня 1943 року в с. Пересаловичі на Холмщині.

Українська республіканська партія свого часу заснувала премію імені Я. Гальчевського, лавреатами якої стали 20 осіб, серед яких краєзнавець з Вінничини Володимир Вовкодав, весь рід котрого був у загоні Я. Гальчевського, сам він під час війни був у загоні УПА, а також поети Павло Гірник, Олександра Ванжула, Валерій Басиров, колишній політв'язень пермських таборів Кузьма Матвіюк, Іван Коляска з Канади та інші. Вийшла в 2000 році книга Романа Коваля „Отаман святих і страшних" – розповідь про Якова Гальчевського. Автор книги листувався з його дружиною, яка мешкала у Філядельфії (тепер там живе його син Роман) – Надією Которович.

На вечорі-пам'яті прозвучали теплі слова про Я. Гальчевського. Розповіді супроводжувала музична програма. На вечорі прозвучала думка силами „Просвіти" перевидати двотомні спогади Я. Гальчевського, що були надруковані 1941–42 роках у Кракові та Львові. Це було б гідним пошануванням сина України, 110-річчя з дня народження якого минає у 2004 році.

Віталій Мацько

Українки Америки...

(Закінчення зі стор. 13)

Ірена Забитко

для життя в українській діяспорі та поза її межами, про свій досвід почувати себе комфортно в двох дуже різних культурах. Після цього Ганя Кріль, яка є акредитованим журналістом при ООН та головним редактором інформаційного агенства „Брама" і його співвласником, висвітлила питання щодо проблеми СНІДу в сьогоднішній Україні. Від 1998 року Г. Кріль працює також над проблемою торгівлі жінками в Східній Европі. В своїй промові вона закликала українських американок допомогти своїм сестрам з України, надати їм необхідну інформацію.

Тему „Четверта хвиля випробувань" порушили Надія Петрик та Зоряна Мишталь. Юрист Н. Петрик прибула до США в 1992 році, тепер працює в правовій бібліотеці у стейтовому університеті Пенсильванії. З. Мишталь за освітою інженер хемії, обидві є активними членами Союзу Українок Америки. Вони розповіли про численні перешкоди, на які натрапили, приїхавши до Америки. Обидві відзначили цінність допомоги, яку надали їм сестри з Союзу Українок Америки.

Остання сесія конференції відбулася в суботу після обіду. Маріянна Заяць очолила дискусію на тему „Перехід Союзу Українок Америки в двадцять перше століття – чи відбудеться це?". Після її вступного слова дискусію було відкрито для пропозицій, конструктивної критики та загальних коментарів.

Цьогорічна конференція була першим англомовним масовим заходом Союзу Українок Америки з метою залучення всіх жінок української громади. Розпочатий діялог та дискусії породили чимало ініціятив. Один з надзвичайно важливих результатів - це відгук молодих учасників конференції.

Ціль, яку поставили організатори конференції, була досягнута. Признання заслуговують всі членки 95-го Відділу СУА, особливо співголова конференції Віра Стуж за її невтомну працю в підготуванні цієї корисної і незабутньої події.

Маріянна Заяць

(переклад з ориґіналу)

Василь Маркусь – дослідник діяспори

До 80-ліття від дня народження

Василь Маркусь, уродженець закарпатської землі, але проживає поза межами Батьківщини. Він – доктор політичних наук, академік, редактор й член редколегії одинадцятитомної „Енциклопедії Українознавства", заступник головного редактора англомовної „Encyclopedia of Ukraine", професор політичних наук в Лойола- університеті в Чикаго, Українського католицького університету в Римі, редактор журналів „Фенікс" та „Український самостійник", автор багатьох памфлетів та статтей на політичні й релігійні теми, член ряду політичних, громадських та релігійно-церковних організацій, дійсний член НТШ та директор його історично-філософської секції протягом довгих років.

З приводу свого 80-ліття він відповів на кілька запитань Луки Костелини для читачів „Свободи".

– Чи ваше 80-річчя було в грудні минулого року, чи щойно цього року?

– В моєму селі була своєрідна релігійна ситуація – перехід греко-католицької громади на православну. І тоді мене чомусь не вписали в метрику. Коли я вступав до гімназії, за порадою учителів, мене батьки записали в школі не з 1923 року народження, а 1922-го, щоб після успішних іспитів я зміг почати навчання з третьої кляси, а не з другої. Отже, я родився в грудні 1923 року, але в усіх моїх документах, починаючи з часу вступу в школу, я записую день народження з грудня 1922 року.

– Що сьогодні перебуває в центрі ваших занять?

– Праця над виданням Енциклопедії Української Діяспори (ЕУД). Ще в 1988 році я підписав угоду-контракт із Науковим Товариством ім. Шевченка в Америці та Фундацією „Приятелі Енциклопедії України" з метою, щоб за якийсь час видати енциклопедію в шести томах за регіонами проживання українців в діяспорі. В 1993 році вирішили видати додатковий, сьомий том про східну діяспору. Коли видавався 4-ий том про Австралію, до нього було додано Африку та ту частину Азії, що була поза межами СССР. Згодом виявилося, що й американський том треба було збільшити – він тепер появиться в двох книгах по 500 сторінок. Оце проєкт, над яким тепер працюю і якому вже посвятив кільканадцять років життя.

– Які зустрічаєте труднощі? Хто є вашими співробітниками?

– Редакційна колегія ЕУД перебуває в Чикаго, є ще редакційне бюро в Києві. Труднощів багато. В основному, все зводиться до джерел, які треба знаходити, відкривати, а це вимагає багато зусиль, енергії й праці. Коли, наприклад, видавалася Енциклопедія Українознавства 30 років тому, було легше. Тоді було більше фахових, компетентних людей, здібних до писання в енциклопедичному форматі. Сьогодні таких людей є менше.

У нас є структура регіональних груп, які постачають матеріял, біографічні дані, що опрацьовуються вже тут, бо мусить бути стандарт опрацювання окремих гасел, як теж і всіх томів. Окрім реґіональних груп, окремі люди відповідають за літературу, мистецтво, музику тощо.

Моїм співробітником є моя дружина Дарія, яка зайнята опрацюванням гасел з освіти та історії еміграції. Одначе, основна її відповідальність – це техніка. Вона комп'ютеризує матеріял і разом із Надією Заяць очолює цей відтинок праці. Вони готують матеріял до макетування. Це праця цінна й необхідна. Ці три особи – чикаґська редколеґія ЕУД. У нас є літературний редактор д-р А. Даниленко. Він живе в Нью-Йорку. У мовній коректі ми дотримуємося правопису Голоскевича, беремо під увагу сучасність, одначе відкидаємо норми, накинені радянщиною.

– Розкажіть про вашу працю на релігійно-братському полі.

– Після виходу Йосифа Сліпого на волю я приєднався до справи Патріярхату, бо це відповідало моєму світоглядові та переконанням. Будучи близьким до Патріярхального руху, я належав до деяких організацій, що підтримували Патріярхат, писав чимало статтей на ці теми, редаґував деякі видання, займався дослідженням релігійної ситуації в Україні в час панування комунізму. На цю тему я написав кілька наукових та публіцистичних статтей. Це в мене забрало 20 років. Я очолював місцеве Патріярхальне об'єднання, був у президії Патріярхального товариства в Америці та в Світовому патріярхальному об'єднанні, співпрацював в редакції журналу „Патріярхат" та, перебуваючи в Римі, був професором в Українському Католицькому університеті. Врешті був директором Філії УКУ в Чикаґо від початку її заснування.

– Який подарунок до 80-ліття для вас найбільш бажаний?

– Я б дуже хотів би побачити американський том ЕУД. Десь на травень 2004 року вже появиться перший том, який міститиме матеріяли до букви „Н". Я свідомий того, що поява американського тому ЕУД зустріне певну критику відносно деяких справ, поміщених або не поміщених матеріялів. Хочу сказати таке: я навчився від покійного проф. В. Кубійовича, що науку треба подавати об'єктивно, нічого не замовчуючи, виходячи з точки українських національних інтересів.

Д-р Василь і д-р Дарія Маркусі.

Пісенник з видавництва „Свічадо"

ЛЬВІВ. – Видавництво „Свічадо" потішило своїх читачів новинкою – співаником „Господу моя пісня", до якого ввійшли 400 пісень на прославу Бога, Пресвятої Богородиці та святих. Це і давні пісні для церковного хору, і колискові, і сучасні молодіжні співанки. У книжці 654 стор. За подальшою інформацією з цього приводу можна звернутися до видавництва на адресу: п/с 808, вул. Винниченка, 22, 79008 Львів. Ukraine. Тел./факс: (380) (322) 971-633 або 742-609.

Інтернет: www.svichado.lviv.ua

Микола Янів,
головний редактор

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи“

Іван Павлик. „Заліська воля: люди і доля“. Історичний нарис. У книзі йдеться про світлу і трагічну долю одного із багатьох давніх українських поселень на споконвічній землі наших предків – Надсянні -Заліської Волі. Науково-популярне видання. Львів, 2003 року.

О. Бондар. „Вербиченька“. Оповідання про події, котрі відбувалися у Вереміївці-Тимченках і мають історичий характер. Чорнобай, Черкаська обл., 2002 року.

Борис Олександрів-Грибінський. „100 поезій“. Вибрана лірика (1943 - 1979). Б. Олександрів-Грибінський – один із чільних поетів української діяспори. Його творчість – це глибоко пережита і передумана лірика, сповита спокійною мудрістю і зодягнута у філіґранну форму поетичних картин, з дотриманням усіх норм поетики й літературної мови. Основним мотивом його поезій є туга за сонцем, тобто за Батьківщиною. Поет знає, що він ніколи не повернеться в Україну, і саме тому він думкою завжди „на тій межі, якої не дійти“. Видавництво „Юніверс“, Київ, 2003 рік.

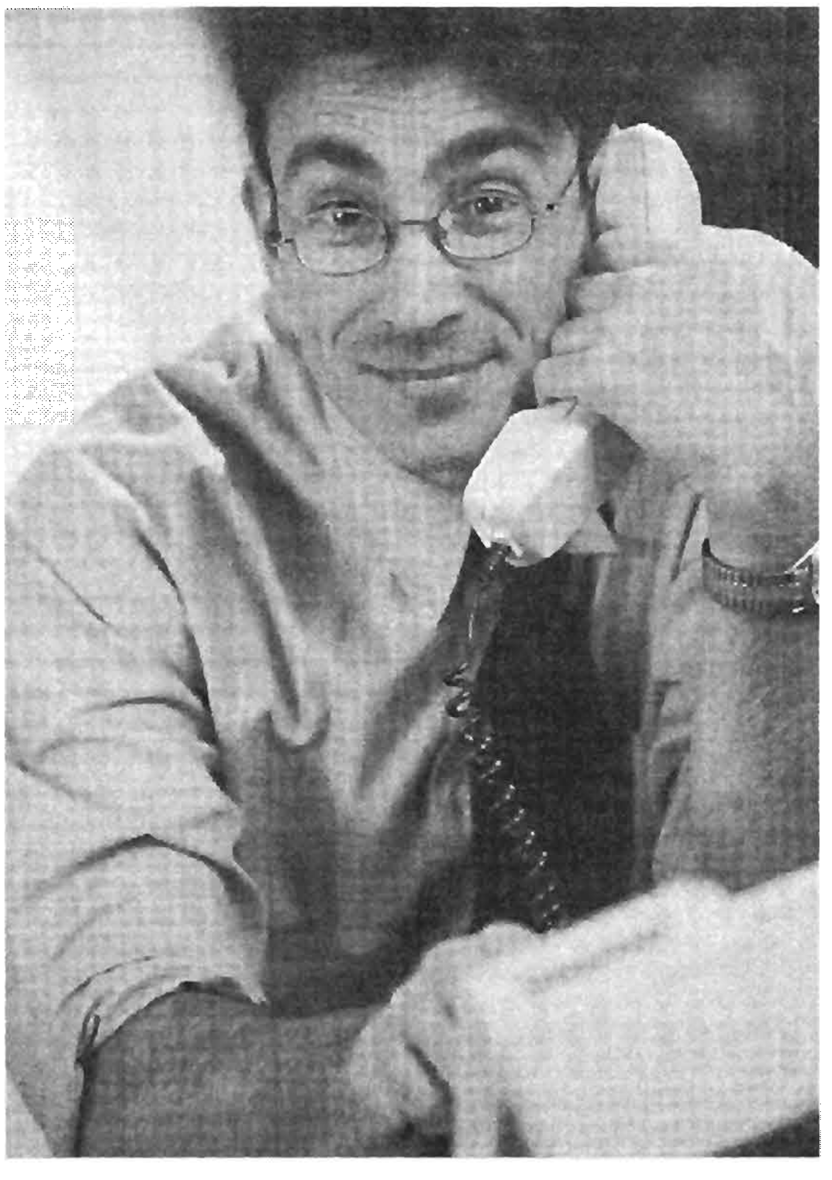
Оксана Соловей. „Переклади“. До цієї книжки ввійшли її переклади, що друкувалися в різні часи в українських виданнях на Батьківщині й у діяспорі. В Україні відому в еміґрації літераторку Оксану Соловей уже знають за книжками „Шевченківські доповіді“, „Світ гостинний“ та за публікаціями в періодиці. Видавництво „Задруга“, Київ, 2001 року.

Іван Будз. „Зорі, закосичені вітрами“. Збірник пісень. Слова І. Г. Будза, музика - В. І. Бордуна. До збірника увійшли пісні, написані поетом І. Будзом та композитором В. Бордуном. Видавництво МП „Бахмутський Край“, Артемівськ, 2001 рік.

Володимир Рожко. „Духовні православні освітні заклади Волині X-XX ст.“. Нове наукове дослідження автора – перша праця про історію духовних православних освітніх закладів історичної Волині від початків їх заснування до нашого часу. Праця розрахована на науковців, викладачів і студентів богословських навчальних закладів, університетів, широке коло громадськости. Видавництво „MEDIA“, Луцьк, 2002 рік.

Богдан Осадчук. „Україна, Польща, світ“, – вибрані репортажі, статті та переклади з польських оригіналів відомого історика, публіциста, котрі продовж півсторіччя з'являлися на сторінках журналу „Культура“, редаґованого великим прихильником української справи Єжи Гедройцем. Видавництво „Смолоскип“, Київ, 2001 рік.

Микола Понеділок. „Казка недосказана моя“ – гумористичні образки та новелі у двох томах, з передмовою Ольги Кузьмович. У першому 350- сторінковому томі міститься вибране зі збірок „Вітаміни“, „Говорить лише поле“, „Соборний борщ“, а в другому, 342- сторінковому томі, – зі збірок „Смішні сльозини“, „Зорепад“, „Рятуйте мою душу“ та „Диво в решеті“. У двотомнику вперше в Україні опубліковано вибрані твори видатного українського еміґраційного письменника, гумориста і новеліста. Видавництво ім. Олени Теліги, Київ, 2003 рік.

ПОДЯКА

7 квітня 2002 р., проживши 86 літ побожного і трудолюбивого життя, відійшла у вічність наша найдорожча МАМА і СЕСТРА

бл. п.

СТЕФАНІЯ ЦЕГЕЛЬСЬКА

з КАШУБИНСЬКИХ

вдова по бл. п. мгр. Романові

Похоронні відправи відбулися 9 квітня у Сант Петерсбурзі Фла., а 19 і 20 квітня в Пармі, Огайо. Щиро дякуємо за гарне відспівання Парастасу на Фльориді о. митратові М. Беркові і о. А. Красульському, дякові М. Солчаникові та численним присутнім.

Особливо дякуємо о. митратові за зворушливе прощання з признанням праці Покійної як голови Сестрицтва св. Ольги.

Дякуємо п. Любі Мицик за щире від серця прощання як хресну маму 124 Від. СУА ім. Ладі Могилянської, п. Люсі Гарасимів за теплі слова і відзначку СУА на мережаній подушинці та рожу звичаєм 56-го Відділу ім. М. Рудницької в Норт Порті, п. Лялі Бараболяк за щире прощання і китицю квітів від мешканців „Вінстон Парку".

Щиро дякуємо о. д-рові Северинові Ковалишину за похоронні відправи в заведенні Колодій-Лазута і в катедрі св. Йосафата зі змістовною зворушливою проповіддю, згадавши пожертву, запрестольну репіду.

Вдячні маестрові О. Садовському і церковному хорові під орудою п. А. Келлер за спів.

Невимовно вдячні за щирі прощальні слова п. Олі Демянчук від 33-го Відд. СУА і мгр Мирославі Гук.

Дякуємо п. Оленці Хмиляк за відчитання прощань зі Сант Пітерсбурга на тризні.

Подяка і признання за увагу похоронним заведенням.

На невимовну подяку заслуговують члени родини: Кальба Марійка і Орест, Цегельська Ната, Лащик Віра, Кіпи Оксана і д-р Альберт, Недільська Світляна, Лиско Дарко і Марта, д-р Кострубяк Ірка, Реня Цегельська Цюк, Даня Цегельська, Ляля Цегельська і Крис ді Анджело, Аня Цегельська, Ґреґс Дануся, Джім і Лесик, Титла Софійка і Дьодя з Романом Брехун, які не жаліючи труду приїхали на похорон.

Дякуємо всім за численну участь у відправах, за пожертви на добродійні цілі, квіти, вислови співчуття, Служби Божі, молитви і тим, що несли домовину.

Щира подяка паням з дому Шевченка, які зайнялися перекускою для родини, а паням союзянкам 33-го Відділу за печиво.

Дяка п. Крайник і п. Филипович зі Сестрицтва св. Ольги за Службу Божу і Тризну у 40-ий день.

Дякуємо п. П. Твардовському за згадку у радіопрограмі УЗО.

Подяка за письмові співчуття від Фінансової комісії Америки – СФУЖО, Централі СУА, Окружній управі СУА, Огайо і Преосвященному Владиці Робертові.

Зворушливо вдячні за посмертне подзвіння і відправи у церквах: рідного Угринова, Сокаля, Львова, Тернополя, Монастира в Гошові і Києві в Україні, а в Люблині і Вроцлаві Польща, яким Покійна дарувала чаші, фелони або значні грошеві датки.

Вдячні за посмертні дописи п. Любі Мичковській, а головно п. Домотеєві Цегельському, п. Лідії Купчик і п. Люсі Крипакевич в Україні, а проф. Михайлові Лесів і мгр. Романові Матвійчині в Польщі.

Щиро незабутньо вдячні приятелям зі Сант Пітерсбургу п. Л. Бараболяк, п. Л. Ціховляс, п. С. Ривакові за воження під час хвороби, а особливо п. Лялі Волошинюк ще і за зв'язки родини з лікарями, а п. Вірі Пестик за солідний постійний догляд мешкання.

Дяка всім за відвідування дома і у шпиталі.

Дякуємо всім, хто допоміг нам у тих тяжких днях пережити їх і гідно похоронити Покійну з грудкою землі на серці, з рідного Угринова, Львова і Києва з могили Лесі Українки, патронки 33-го Відділу СУА, біля Покійного мужа мгр. Романа Цегельського на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

В пам'ять Покійної зложили пожертви на наступні цілі:

НА УКРАЇНСЬКУ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ АКАДЕМІЮ У ЛЬВОВІ і НА УКРАЇНСЬКИЙ ПАТРІЯРШИЙ СОБОР У КИЄВІ:

Нечай Микола, Карпяк Олена, Копач Ірина і Марта, Рощаковська Ася і Ксеня, Смулка Олена, д-р Роман Смулка, Шот Дарія і Баб, Ріпецька Ірина, Надозірна Арета, Пік Ірина, Молс Віра і Франк, д-р Палажій Р. і І., Прийма Мирослав і Ірина, Бей Ольга, Лещинська А., родина Совірки, Стороженко Соня, Топорович О., Попович Ярослава, Монастирська Стефанія, Бенко Ф. і Е., Миронович Д., Войтина Е. і Д., Пащин Марія, Ліщинески В. і Н., Піхурко Н., Хміляк В. і Е., Базарко Наталія, Білинська Люба, Хома Стефанія, Базарко В. і Л., Ліщинескі О., Федорів Дарія, Завадівські І. і А., Бочар Дж., Ґрег Дж. і Д. Кіпа Альберт і Оксана, Лащик Віра, Титла Андрій і Софія, Кальба Орест і Розанна, Недільська С., Ціховляс Т., Сілецька Таня, Пестик Віра, Фейт Ольга, Гейниш Е. і М., Бачинська Н., Цегельська Д., Гук М., Антонів М. і С., Кріса Ірина, Цюк Олег і Ірена, Антонів Марія, Піхурко Б., Шуст Н., Стецик О., Стецик М., Телішевська С., Филипович Е. і О., Флин М. і Дж., Брендинськи В., Дангело/Цегельськи, Цегельськи О., Кальба І. і О., Кальба М., Цегельськи Дж. і Н., Гойдиш Евстахія, Гривнак Ася, Лончина Орися, Ґрабець Роман, Ляш Іван і Ірина, Дурбак, Михайлів Евген І., Ґалан Мирослава і Орест, Куць Ірена і Олесь, Пеняк Марійка і Юра.

Разом: 4,333.54 дол.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в НЬЮ-ЙОРКУ:

Томків Богдан і Мотря, Андерсон Марта, Апостолюк С. і Н., Вільшанецька Стефа, Ірина і Роман Кострубяк, Ковалисько Ігор, Демянчук Б. і О., Каваць М. і Е., Александра (Парма), Лиско Марта і Дарко, Русин М., Завадівски Джери, Задойні Мирон і Орися, Стецура Ірина, Нриців Т. і Л., Романяк І., Ковалисько, Мельник Ольга, Адамович Марія, Рудольф Синді і С., Мураль Ольга, Говикович Я., Кілярска А., Городиська С., Стахур Роман і Ірина, Брехун Роман і Дьодя, Квіковська Марта, Шутович Наталія, Долгий Евген, Долгі С. і А., Недільська Лідія, Лешньовська Люба, Квіт Роман і Сінди, Волошин Леся, Балагутрак С., Дубас Ірина, Комарянски С., Футей М., Дейчаківська Надя, Шіпка Антоніна, Садовський Борис, Келлер Оксана, Бараболяк Алла, Брехун Ярослава, Оранська Слава, Винярські С. і Н., Камінські Ліна і Василь, Куземські Іван і Марія, Фон. Гелбіг Яруся, д-р Кульчицький Ю. і Д., Басалик П. і Д., Ever Ready employees.

Разом: 1,654 дол.

НА КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКУ ФУНДАЦІЮ:

Ривак Стефан — 50 дол.

НА ШКОЛУ СВ. ЙОСАФАТА:

д-р Фаріон Д., Махлай І., Полянски А., разом — 125 дол.

НА ПЛАСТ в УКРАЇНІ:

Мичковська Люба, Мичковський Юрій, разом — 40 дол.

НА СИРОТИ В УКРАЇНІ:

Новицька Ірина — 20 дол.

ДЛЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ СУА ВІД. 33 ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ:

Панчак Ніна, Панчак Віра, Максимів Марія, Боднар Люба, Кришталович Ярослава, Русенко Я. і Н., Столяр Анна, Юрків Марія.

Разом: 135.00 дол.

НА КАТЕДРУ СВ. ЙОСАФАТА В ПАРМІ, ОГАЙО:

Гірняк Марія, Раковські Христина і Ярема, разом — 40 дол.

НА ФОНД НЕЗРЯЧИХ В УКРАЇНІ:

д-р Голубець Зенон і Мирося — 25 дол.

НА СЛУЖБИ БОЖІ:

Оліяр Ева, Шепіс Ірина, Шараневич Оксана і Леонід, разом — 40 дол.

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ДОПОМОГИ ЦЕРКВАМ І СВЯЩЕНИКАМ В УКРАЇНІ:

Кашубинська Ірина — 2,000 дол.

Як бажання покійної МАМИ жертвували сини Ігор з Варкою і Роман Цегельські:

НА ЦЕРКВУ БОГОЯВЛЕННЯ В САНТ ПІТЕРСБУРЗІ, ФЛА. :	1,000 дол.
НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД УГК ЦЕРКВИ В КИЄВІ:	1,000 дол.
НА БОГОСЛОСЬКУ АКАДЕМІЮ УГК ЦЕРКВИ У ЛЬВОВІ:	1,000 дол.
ДЛЯ СИРІТ І БАБУСЬ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ СУА:	1,000 дол.
НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ:	500 дол.
НА КАТЕДРУ СВ. ЙОСАФАТА В ПАРМІ, ОГАЙО	500 дол.
ДЛЯ оо. ВАСИЛІЯН В КИЄВІ НА СЛУЖБИ БОЖІ:	600 дол.
Разом загально:	13,062.54 дол.

Усім жертводавцям щире спасибі.

Хай Вас Господь благословить!

Сини – ІГОР з дружиною ВАРКОЮ і РОМАН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ
Сестра – ІРИНА М. КАШУБИНСЬКА

Києво Могилянська Фундація Америки

ділиться сумною вісткою, що в четвер, 1 травня 2003 р., відійшов у вічність великий приятель і добродій Києво-Могилянської Академії

бл. п.

д-р МИХАЙЛО ГОЛОВАТИЙ

Людина, кому була небайдужа доля і державність України, людина, котра розуміла, що майбутнє України у вихованні українських провідників. Доктор технічних наук, професор університету штату Індіяна, людина, що була визнана і нагороджена найвищими американськими академіями в галузі технології та металургії.

Висловлюємо щире співчуття
дружині, родині та всім друзям Покійного.

Д-р В'ячеслав Брюховецький, президент НаУКМА
Ігор Вислоцький, голова Києво Могилянської фундації Америки

Ділимося сумною вісткою, що дня 11 квітня 2003 р. відійшов у вічність

бл. п.

д-р мед. ЛЮБОМИР БОРОДАЙКО

нар. 4 серпня 1912 р. в Бережанах, Україна.

Похоронні відправи відбулися 15 квітня 2003 р. в українській католицькій церкві св. Андрія в Пармі, Огайо. Похований на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Залишені у смутку:
дружина – ІРЕНА
дочки – ХРИСТЯ з чоловіком ІГОРЕМ
– МАРТА з чоловіком РОНОМ
внуки – ЛЯРИСА
– МАРКО
– АЛЕКСАНДЕР
– ХРИСТІЯН
правнук – ЕЙДЕН
сестра – СЛАВА СТАВНИЧА з родиною
та дальша родина в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 29 квітня 2003 р. в Денвері, Кольорадо, на 83-му році життя помер

св. п.

пл. сен. дов.

ЛЮБОМИР КОЛТУНЮК

член 1-го Куреня УПС ім. О. і С. Тисовських.

Св. п. Любомир Колтунюк нар. 24 березня 1920 р. у Вільшанах, Україна. Він вступив до Пласту в 1930-му році. В Денвері від 1963 р. був юнацьким виховником, скарбником, писарем і станичним. За свою працю в Пласті він отримав відзначення Св. Юрія в Сріблі.

По фаху св. п. Любомир був книговодом і в Денвері був членом церковного комітету, учителем, в контрольній комісії УНСоюзу, головою відділу УККА і в комітеті відзначення 50-ліття голоду.

Провід 1-го Куреня УПС ім. О. і С. Тисовських складає глибоке співчуття синові АНТОНОВІ з дружиною і братові ОРЕСТУ з родиною.

Вічна Йому пам'ять!

КУРІННА СТАРШИНА 1-го КУРЕНЯ УПС
ім. О. і С. ТИСОВСЬКИХ

ТОВАРИСТВО СВ. СОФІЯ В США
з глибоким сумом повідомляє, що з волі Всевишнього відійшов у вічність 23 квітня 2003 р. у Філядельфії

бл. п.

інж. ЮЛІЯН ГОЛОВЧАК

нар. 30 листопада 1931 р. в с. Лужок Горішний, Самбірщина, Україна.

Покійний був довголітнім членом Крайової Управи Т-ва Св. Софія, та визначним діячем Патріярхального руху Української Католицької Церкви, членом радіо-передач „Голос Мирян", та „Голосу Української Діяспори".

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися 2 травня 2003 р. в церкві Царя Христа у Філядельфії, Па. Тлінні останки спочили на українському католицькому цвинтарі у Факс Чейсі, Па.

Дружині Олені та дітям висловлюємо глибокі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 6 травня 2003 р. в Ірвінгтоні, Н.Дж., на 80-му році багатотрудолюбивого життя, несподівано відійшов у вічність

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР БІЛЕВИЧ

ПАНАХИДА була відправлена 8 травня у похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Н.Дж.

Похорон відбувся в п'ятницю, 9 травня 2003 р. на Українському православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишилися в смутку:
дружина – ІРЕНА із синами ЗЕНОНОМ і РОМАНОМ
сестрінниця – МАРІЯ ЗМАРКО із синами:
ВІКТОРОМ з дружиною ТАНЕЮ і дітьми ЛЮДОЮ і МАРУСЕЮ – Київ
ПЕТРОМ з дружиною АЛЛОЮ і дітьми ЮЛІЄЮ і ВОЛОДЬОЮ – Тернопіль
ВОЛОДИМИРОМ з дружиною ГАЛЕЮ і дітьми ТАНЕЮ і АНДРІЄМ – Золочів
та ближча і дальша родина в Польщі і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на охорону могил воїнів УПА.

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ „САМОПОМІЧ"
відділу в Нюарку, Нью-Джерзі.

У глибокому смутку ділимося вісткою із своїм членством та українською громадою, що дня 6 травня 2003 р. відійшов у вічність

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР БІЛЕВИЧ

довголітній і провідний член нашої управи.

Вічна Йому пам'ять!

Складаємо глибокі співчуття
Дружині пані ІРЕНІ, синам ЗЕНОНУ і РОМАНУ та всій родині.

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
(22 травня 1998 р.) нашого найдорожчого і незабутнього

бл. п.

ВІТАЛІЯ ДМИТРОВИЧА ТРИПУПЕНКА

будуть відправлені ПАНАХИДИ
в українських православних церквах після Служб Божих,
в неділю, 25 травня 2003 р.:

св. Покрови у Філядельфії, Па. та
св. Андрія у Атланті, Джа.

Просимо про молитви за вічний спокій Його душі.

дружина – ЄВДОКІЯ
діти – ЛЕСЯ ДОЛИНАЙ, ЮРІЙ, ОЛЯ БРОУДВЕЛ з родинами та ТАРАС
сестри – НІНА КУРИЛКО, ГАЛИНА КРИВУЩА з родинами
теща – ОЛЬГА ПРИШИБИНСЬКА.